

Gewijzigde versie (zie bijgaande raadsinformatie)

Triple T

Van beleid richting uitvoering

**Projectgroep Triple T
Aangepast 24 februari 2014**

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Wat gaat er veranderen?	4
	2.1 Wat draagt het Rijk aan de gemeente over?	5
	2.2 Wat willen we bereiken?	7
3.	Wat doen we voor onze inwoners?	9
	3.1 Preventie	10
	3.2 Eigen kracht	11
	3.3 Sociaal netwerk	12
	3.4 Algemene voorzieningen	13
	3.5 Individuele voorzieningen	15
4.	De weg naar passende ondersteuning	17
	4.1 Wat willen we bereiken met de toegang?	17
	4.2 Positionering van de toegang	18
	4.3 De werkwijze	18
	4.4 Structuur en inrichting van 't Loket	20
	4.5 Bijzondere aspecten jeugdhulp	22
5.	Hoe gaan we het financieren en verantwoorden?	24
	5.1 Huidige situatie	24
	5.2 Nieuwe situatie	25
	5.3 Financiering	26
	5.4 Bekostiging	27
	5.5 Contratering	29
6.	Communicatie: informatie en uitwisseling	30
Bijlagen:		
	1. De beslispunten in één oogopslag	31
	2. Werkwijze in stappen	33
	3. Bijzondere aspecten jeugdhulp	36
	4. Planning	38

1. Inleiding

De gemeente krijgt er de komende jaren een groot aantal taken bij. Op 1 januari 2015 wordt de Participatiewet ingevoerd. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze nieuwe wet. Met ingang van 1 januari 2015 wordt de gemeente ook verantwoordelijk voor de gehele jeugdhulp en worden de functies begeleiding en kortdurend verblijf geschrapt uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en overgeheveld naar de Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo). Daarnaast wordt per 1 augustus 2014 de Wet passend onderwijs van kracht en zal de verdergaande extramuralisering invloed hebben op de opgave van de gemeente. Met de transities wordt de gemeente verantwoordelijk voor vrijwel de gehele (niet-medische) ondersteuning aan haar inwoners. Omdat er sprake is van een grote samenhang tussen de transities vanwege de overeenkomst in doelstellingen en de overlap in doelgroepen, krijgt de gemeente de kans een samenhangend lokaal stelsel van maatschappelijke ondersteuning in te richten op alle leefgebieden van de inwoners.

Transities: groeiproces

In deze notitie leest u wat er op basis van de nieuwe wetten gaat veranderen en hoe de gemeente Goirle hiermee wil omgaan. Bij het schrijven van deze notitie moeten we accepteren dat er nog veel onduidelijk is. We weten bijvoorbeeld nog niet precies welke taken worden overdragen en er is nog veel onduidelijkheid over de financiën. Maar het is niet mogelijk om te wachten met het vaststellen van deze notitie tot alles echt duidelijk is. We zouden dan tijd tekort komen om op 1 januari 2015 klaar te zijn voor de nieuwe taken. Zo moet de inkoop van de nieuwe taken begin/medio 2014 starten. Het is van belang te beseffen dat de transities vragen om een andere manier van denken en werken, niet alleen voor de gemeente maar ook voor instellingen en organisaties en inwoners. Deze omslag is niet van vandaag op morgen gemaakt. De realisatie van het ideaalplaatje moet gezien worden als een groeiproces. De structuur moet op 1 januari 2015 gereed zijn maar de inhoudelijke vernieuwing heeft een gefaseerde aanpak die langer duurt.

Vastgestelde kaders en uitgangspunten

Duidelijk is dat de gemeente voor een grote uitdaging staat. De komende periode moeten we alle zeilen bijzetten om de nieuwe taken samen met onze partners op een goede manier te organiseren. Maar het is wel van belang om te beseffen dat we niet bij nul beginnen. De raad heeft al een aantal belangrijke piketpalen geslagen. Met Back to Basics is een structuur neergelegd die een goede basis vormt voor alle drie de transities. Ook zijn er al verschillende documenten vastgesteld waarin richting wordt gegeven aan de uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn de keuzenota 'Begeleiding van AWBZ naar Wmo', de nota 'Goirle aan de slag', de nota 'Visie op jeugdhulp gemeente Goirle' en andere regionale documenten die betrekking hebben op de transitie 'Jeugdzorg'.

Van kaders naar uitwerking

Voorliggende notitie is een finetuning van de reeds vastgestelde kaders en uitgangspunten. Deze bepalen het speelveld waarbinnen de uitvoering vorm zal krijgen. Verdere besluitvorming heeft betrekking op uitvoeringsplannen en verordeningen. Het vaststellen van de uitvoeringsplannen die nog volgen, is een taak van het college. Verordeningen moeten door de raad worden vastgesteld. Gelet op de impact van de transities zal de raad wel actief geïnformeerd worden over de stand van zaken van de uitvoeringsplannen en, waar gewenst, ook over de inhoud hiervan. Dit gebeurt in eerste instantie via de tweemaandelijks voortgangsrapportages.

2. Wat gaat er veranderen?

2.1 Wat draagt het Rijk aan de gemeente over?

Het hele sociale domein moet anders georganiseerd worden. Inhoudelijk gezien is dit nodig omdat de huidige praktijk zich kenmerkt door problemen als versnippering, bureaucratie, wachtlijsten, doorverwijzingen en een stapeling van gesprekken. Financieel gezien is dit nodig omdat er in de toekomst steeds minder geld beschikbaar is voor de (zware) zorg. Gemeenten staan voor de uitdaging om het sociale domein goedkoper, doelmatiger en meer in samenhang te organiseren. Het idee achter de transities is dat de gemeente dichter bij de inwoners staat en dus beter de behoeften van inwoners begrijpt en er een antwoord op kan geven. Bovendien kan zo de eigen kracht van mensen beter worden benut. De rol van de (lokale) overheid verschuift van 'voorschrijven van oplossingen' naar 'ondersteuning bij' het zelf oplossen van problemen. Als inwoner kun je daarom geen voorziening meer claimen, wel is er ondersteuning bij het meedenken over oplossingen op maat. Dat is de visie die het Rijk voorstaat bij de nieuwe wetten op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, jeugd en werk.

De nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen met een beperking, chronische, psychische of psychosociale problemen ondersteuning krijgen om te helpen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te kunnen blijven wonen en mee te kunnen (blijven) doen aan de samenleving. Uitgangspunt hierbij is dat oplossingen zoveel als mogelijk gezocht worden in voorliggende, algemene voorzieningen en dat mensen gestimuleerd worden zo veel als mogelijk hun eigen kracht en de kracht van hun sociale netwerk aan te boren.

Drie doelen

De huidige Wmo kenmerkt zich door een negental prestatievelden waarop de gemeente samen met haar inwoners beleid moet maken. Deze prestatievelden komen in de nieuwe Wmo te vervallen. In plaats daarvan staan drie doelen centraal waar de gemeente invulling aan moet geven, te weten:

1. Het bevorderen van sociale samenhang, de mantelzorg, het vrijwilligerswerk en de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.
2. Het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving.
3. Het bieden van opvang (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en verslavingszorg vallen hieronder).

Veranderingen nieuwe Wmo

Eigenlijk gaat het hierbij om de taken die ook al in de huidige Wmo staan, alleen zijn deze in een nieuw jasje gestoken. Belangrijke wijziging is wel dat de Wmo wordt aangevuld met taken uit de AWBZ. Voor inwoners betekent dit dat zij met ingang van 1 januari 2015 voor de volgende ondersteuning bij de gemeente moeten zijn:

- Begeleiding: dit betreft alle activiteiten (inclusief vervoer) voor mensen met één of meerdere beperkingen op het terrein van sociale redzaamheid, bewegen en verplaatsen, psychisch functioneren, geheugen en oriëntatie of mensen die matig of zwaar probleemgedrag vertonen. Begeleiding kan zowel individueel als op groepsniveau (dagbesteding) worden gegeven. Bijvoorbeeld: begeleiding bij wonen, werken, bezoek aan formele instanties en medische organisaties (individuele begeleiding) en dagbesteding (groepsbegeleiding).
- Kortdurend verblijf: dit betreft het logeren in een instelling voor maximaal drie etmalen per week. Doorgaans gaat het om een weekendverblijf in een intramurale instelling ter ontlasting van de mantelzorg.

Van compensatie naar maatwerk

In de nieuwe Wmo wordt het begrip maatwerkvoorziening geïntroduceerd in plaats van de compensatieplicht. Van belang is de dialoog tussen de inwoner en de gemeente over de benodigde hulp. De gemeente en de inwoner hebben de ruimte om samen tot oplossingen te komen die zijn toegesneden op individuele en lokale omstandigheden. De gemeenten moeten mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen en algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen bieden. Dit alles om de zelfredzaamheid en participatie van de inwoners te vergroten.

Overgangsregeling

Met de uitgangspunten van de nieuwe wet betekent dit dat het wettelijke recht op ondersteuning, zoals dat nu is opgenomen in de AWBZ, komt te vervallen. Voor de klanten met een langere indicatie na 1 januari 2015 geldt een overgangsregeling voor een periode van één jaar. Welke veranderingen dit voor deze groep precies tot gevolg zal hebben, is nu nog niet duidelijk. De intramurale ondersteuning (bijvoorbeeld binnen verpleeghuizen) voor de meest kwetsbare mensen blijft in de zogeheten kern-AWBZ.

De Jeugdwet

De huidige zorg en ondersteuning voor jeugdigen is versnipperd georganiseerd. Met de nieuwe jeugdwet wordt dit ondergebracht in één wet die door de gemeente moet worden uitgevoerd. Hiermee worden de bestaande taken op het gebied van de jeugdhulp dus verlegd naar het lokale (gemeentelijke of regionale) niveau. Gemeenten worden per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het geheel aan preventie, ondersteuning, begeleiding, hulpverlening en behandeling bij problemen in het gezond en veilig opgroeien van kinderen tot volwassenheid. Daaronder vallen ook de uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

Verantwoordelijkheid gemeente

Concreet betekent dit voor de gemeente, dat zij verantwoordelijk wordt voor:

- informatie en advies;
- het verbeteren van het opvoedklimaat;
- een passend aanbod van jeugdhulp;
- inschakeling van de Raad voor de Kinderbescherming, waar nodig;
- participatie van jeugdigen met een beperking en
- een goed aanbod op het terrein van kinderscherming en jeugdreclassering.

Voor inwoners betekent dit, dat ze voor ondersteuning op het terrein van jeugdhulp bij de gemeente moeten zijn of bij de door de gemeente betaalde voorzieningen. Deze hulp moet laagdrempelig zijn en gemakkelijk te herkennen. Om dit te realiseren zal nauw moeten worden samengewerkt met het onderwijs en ook met huisartsen en jeugdartsen, omdat deze ook door kunnen verwijzen naar alle vormen van jeugdhulp. De nieuwe Jeugdwet geeft minder ruimte voor de vrije invulling in de gemeente, zowel ten aanzien van de ondersteuning die moet worden geleverd als de samenwerkingsverbanden die hierbij moeten worden aangegaan.

Verplichte ondersteuning en samenwerking

Ondersteuning die onder andere verplicht moet worden geleverd:

- Continuering in 2015 van de ondersteuning die onder de huidige Wet op de jeugdzorg valt voor de bestaande klanten en de klanten die op de wachtlijst staan. Met uitzondering van klanten in de jeugdreclassering en jeugdbescherming kan hierbij wel worden gezocht naar een alternatief aanbod, mits de gemeente en de klant daar overeenstemming over hebben.
- De inrichting van een Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK).

- Maatregelen die worden opgelegd door tussenkomst van een rechter. Deze maatregelen moeten door de gemeenten geleverd en uitgevoerd worden.
- Directe hulp in situaties waarbij er sprake is van onveiligheid voor het kind en een 24-uurs crisisdienst.

Samenwerkingsverbanden, die verplicht met regiogemeenten worden aangegaan:

- De jeugdbescherming en jeugdreclassering, ofwel de zorg die valt onder veiligheid en in het gedwongen kader, moeten vanuit de Jeugdwet op regionaal niveau worden georganiseerd en aansluiten bij het Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Brabant (ZVH).
- De jeugdbeschermingsmaatregelen (bijvoorbeeld voogdij en gezinsvoogdij) moeten worden uitgevoerd door gecertificeerde instellingen. Deze instellingen bepalen welke jeugdhulp nodig is en de gemeente heeft een leveringsplicht.
- De samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming zal worden vastgelegd in een protocol.
- Er komt in de regio Midden-Brabant naar verwachting één gecertificeerde instelling die de taken voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering gaat uitvoeren. Deze behoren nu tot de taken van Bureau Jeugdzorg (BJZ). Vanaf 1 januari 2015 houdt BJZ op te bestaan. De taak 'toegang' van het BJZ gaat naar gemeenten.
- Het inrichten van een AMHK moet op regionaal niveau worden geregeld.

Passend onderwijs

Vervolgens is er ook nog de invoering van het passend onderwijs. Deze stelselwijziging heeft veel raakvlakken met de transitie van de jeugdzorg. Beiden gaan uit van het hanteren van eenzelfde visie op de ondersteuning van jeugdigen en kunnen daardoor elkaar versterken. In hoofdstuk 4 van deze notitie wordt hierop nader ingegaan.

De Participatiewet

Het kabinet wil dat alle mensen als volwaardige burgers mee kunnen doen aan onze samenleving. Bij voorkeur via een reguliere baan, maar als dat (nog) een brug te ver is, door op een andere manier te participeren in de samenleving. Er worden ook kansen gecreëerd voor mensen met een arbeidsbeperking. Daarvoor komt er één regeling, de Participatiewet. Gemeenten worden met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van werkzoekenden naar een reguliere baan op de arbeidsmarkt.

Consequenties voor inwoners

Concreet betekent dit voor de verschillende inwoners van de gemeente Goirle dat:

- Een inwoner die een bijstandsuitkering heeft of aanvraagt bij de gemeente zo snel mogelijk weer werk zoekt. Daarop wordt hij voorbereid door bijvoorbeeld een opleiding of training.
- Mensen die nu een uitkering hebben op basis van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong), de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) zullen, voor zover zij (gedeeltelijk) kunnen werken, ook regulier werk moeten vinden. Werkgevers worden geacht hier aan mee te werken.
- Vanaf 1 januari 2015 wordt de Wajong beperkt tot de groep die duurzaam geen arbeidsvermogen heeft. In de periode 2015 - 2017 worden alle Wajongers door het UWV herkeurd. Deze mensen worden gefaseerd door het UWV aan gemeenten overgedragen voor zover zij arbeidsvermogen hebben.
- Met ingang 1 januari 2015 wordt de Wsw afgesloten voor nieuwe klanten en dienen inwoners zich tot de gemeente te wenden in het kader van de Participatiewet. Tegelijkertijd met de afbouw van de Wsw wordt begonnen met de opbouw van beschut werk. Beschut werken is er voor mensen die dusdanige beperkingen hebben dat zij niet bij een reguliere werkgever aan de slag kunnen.

Samenwerking en werkbedrijf

Vanuit de wet worden gemeenten geacht de regionale samenwerking te versterken, vooral daar waar het gaat om eenduidigheid in de dienstverlening richting werkgevers. Verder hebben gemeenten, in samenwerking met werkgevers- en werknemersorganisaties, de opdracht om in iedere arbeidsmarktregio een werkbedrijf op te richten. Een werkbedrijf moet een belangrijke rol gaan spelen bij het plaatsen van mensen op de extra banen uit de banenafspraken die de sociale partners met het Kabinet hebben gemaakt. Ook moeten de regiogemeenten het werkbedrijf betrekken bij het organiseren van beschut werk. Het werkbedrijf heeft onder andere als doel om werkgevers die mensen met een arbeidsbeperking in dienst nemen te 'ontzorgen'.

2.2 Wat willen we bereiken?

De gemeente Goirle gaat voor een actieve samenleving waarin inwoners zichzelf en anderen helpen en waarin mensen sociaal en economisch zelfredzaam zijn. Daarbij gaan we uit van de eigen kracht van inwoners en hun sociale netwerk. Voor een kleinere groep (kwetsbare) inwoners die (tijdelijk of permanent, geheel of gedeeltelijk) niet op eigen kracht mee kunnen doen, bieden we ondersteuning.

Voorstel

Bovenstaande visie centraal te stellen in de uitwerking van de drie transities.

Relatie met Back to Basics

Deze visie is echter niet nieuw. In 2011 heeft de gemeenteraad het beleidsplan 'Back to Basics: De Nieuwe Koers' vastgesteld waarin dit perspectief ook al wordt geschetst. In Back to Basics staat het gedachtegoed van De Kanteling centraal en hebben we een eerste slag gemaakt naar investeren in de 'voorkant': inzet op preventie en algemene voorzieningen gericht op het bevorderen van maatschappelijke participatie en het versterken van de eigen kracht van inwoners en de kracht van de samenleving. Hiermee werkt de gemeente Goirle aan een sterke sociale basisstructuur. Deze structuur is noodzakelijk voor de uitvoering van alle taken binnen het sociale domein: de huidige taken maar ook de nieuwe taken waarvoor de gemeente straks verantwoordelijk wordt.

Extra investering in basisstructuur en gezamenlijk werken aan versterking eigen kracht

Bewust is in voorgaande alinea aangegeven dat we met Back to Basics een 'eerste slag' hebben gemaakt. Met de transities vindt een verschuiving plaats van duurdere vormen van zorg naar andere oplossingen die voornamelijk aan de voorkant gevonden moeten worden. De basisstructuur ligt er maar een extra investering zal nodig zijn om deze verschuiving ook daadwerkelijk te kunnen realiseren. Hierop gaan we in hoofdstuk 3 in. Naast een extra investering in producten en activiteiten, moet ook de werkwijze van de gemeente en van organisaties en instellingen nog meer gericht zijn op het versterken van de eigen kracht van inwoners en hun sociale netwerk. Hiermee willen we de financiële ruimte veilig stellen om ervoor te zorgen dat mensen die niet of niet geheel op eigen kracht mee kunnen doen de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Tot slot ligt er voor de gemeente en haar partners de uitdaging om écht integraal te gaan werken en hierbij het perspectief van de klant voorop te zetten. Niet de protocollen en regels vanuit de verschillende wetgeving staan voorop maar de klant die ondersteuning nodig heeft om mee te kunnen doen aan de samenleving. De transities bieden de gemeente de kans om anders met de behoefte, kracht en mogelijke ondersteuning van inwoners om te gaan.

Welke doelen willen we realiseren?

In de gemeentelijke programmabegroting 2014 zijn beleidsdoelen opgenomen voor de transities en voor de implementatie van het gedachtegoed van De Kanteling. De volgende van deze doelstellingen gelden ook voor 2015 en volgende jaren:

1. Implementatie van de nieuwe taken vindt plaats binnen de budgettaire kaders van het rijk.
2. Er is sprake van samenhang in zorg en ondersteuning.
3. In de toegang tot zorg en ondersteuning vindt integrale vraaganalyse plaats op meerdere leefgebieden.
4. In 2015 is 60% van de inwoners bekend met het gedachtegoed van De Kanteling.
5. Klanten van 't Loket waarderen de dienstverlening in 2015 gemiddeld met een 8. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat een nieuwe werkwijze invloed kan hebben op de waardering van klanten.
6. Klanten waarderen de behandeling van aanvragen voor een maatwerkvoorziening gemiddeld met een 8.
7. Er wordt minder een beroep gedaan op specialistische zorg en ondersteuning.
8. De zorg en ondersteuning wordt op maat geboden, waarbij gestuurd wordt op resultaten in termen van participatie en zelfredzaamheid.

Doelstellingen 7 en 8 zijn doelstellingen die niet in de programmabegroting 2014 staan maar die wel van belang zijn voor de transities omdat ze consistent zijn met onze uitgangpunten die zijn gebaseerd op het gedachtegoed van De Kanteling. Deze doelstellingen gaan we borgen door ze te onderwerpen aan nader te bepalen prestatie-indicatoren. In hoofdstuk 5 wordt hierop nader ingegaan.

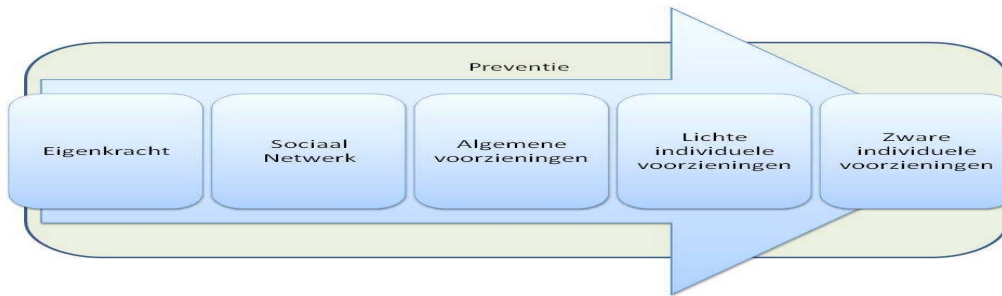
Voorstel

In te stemmen met bovenstaande transitiedoelstellingen voor 2015 en volgende jaren.

3. Wat doen we voor onze inwoners?

In paragraaf 2.2 is aangegeven dat het beleidsplan *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'* een goede basis vormt voor de transitie omdat dit beleid al is gestoeld op het gedachtegoed van De Kanteling. Een gedachtegoed dat ook centraal staat in de drie transitie. In het beleidsplan is gekozen voor een hoofdstukindeling die aansluit op de verantwoordelijkheidsladder die bij De Kanteling centraal staat: preventie, eigen kracht, sociaal netwerk, algemene voorzieningen en individuele voorzieningen.

In het beleidsplan wordt op deze onderdelen aangegeven wat de gemeente doet met enerzijds als doel te voorkomen dat inwoners een ondersteuningsvraag krijgen en anderzijds om mensen met een ondersteuningsvraag in staat stellen op eigen kracht, met behulp van hun sociale netwerk of door gebruik te maken van een algemene of individuele voorziening een oplossing te vinden. De hoofdstukindeling van het beleidsplan *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'* nemen we als uitgangspunt om te bepalen welke aanvullende investering met de komst van de transitie nodig is.

Aanvullende investeringen

Over de aanvullende investeringen willen we met zorg- en welzijnsaanbieders in eerste instantie alleen voor het jaar 2015 afspraken maken. In 2014 wordt het beleidsplan *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'* geëvalueerd en zal een nieuw beleidsplan worden opgesteld. Op basis hiervan worden met aanbieders nieuwe afspraken gemaakt voor de beleidsperiode 2016 – 2019. Het beleid op het gebied van de nieuwe taken wordt hierin integraal meegenomen. Kosten die verbonden zijn aan nieuwe of aanvullende producten, worden in dit kader inzichtelijk gemaakt en meegenomen in de gemeentebegroting 2015. Het kan wenselijk zijn om vooruitlopend op de invoering van de transitie al in 2014 aanvullende afspraken te maken met onze partners. In deze gevallen leggen we aan het college een apart voorstel ter besluitvorming voor op het moment dat de financiële consequenties inzichtelijk zijn. Uitgangspunt is dat kosten gedekt worden uit de invoeringsbudgetten voor de transitie en de uitkering die de gemeente ontvangt voor het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Flexibiliteit

We merken hier op dat de planning voor het nieuwe beleidsplan Back to Basics niet synchroon loopt met de invoering van de transitie. Nieuwe activiteiten die medio 2014 en in 2015 starten, hebben tijd nodig om zich te zetten en zich in de praktijk te 'bewijzen'. Bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan eind 2014 is dan ook nog niet bekend wat de resultaten van de nieuwe activiteiten zijn en in hoeverre het wenselijk is om deze te continueren. Daarnaast zal pas in 2015 echt zicht ontstaan op de ondersteuningsbehoefte van inwoners en de mate waarin het huidige, met name voorliggende, aanbod toereikend is. Dit vraagt om flexibiliteit ten aanzien van het nieuwe beleidsplan en mogelijke aanvullingen hierop.

Uitgangspunten ondersteuning

Voor alle ondersteuning die de gemeente biedt en investeringen die zij doet, zijn de volgende termen van toepassing¹: dichtbij mensen, gericht op participatie en zelfredzaamheid, in aansluiting op het zelforganiserend vermogen van de inwoner en diens sociale netwerk, integraal, algemene voorzieningen voor individuele voorzieningen en een combinatie van formele en informele vormen van zorg en ondersteuning. Dit sluit aan bij de uitgangspunten die de raad reeds heeft vastgesteld.

3.1 Preventie

Investeren in preventie is van belang om ervoor te zorgen dat inwoners op eigen kracht kunnen participeren in de samenleving en om te voorkomen dat zij een ondersteuningsvraag krijgen. De preventieactiviteiten die in het kader van Back to Basics worden aangeboden, zijn gericht op het voorkomen van gezondheids-, opvoedings-, en ontwikkelingsproblemen en het wegnemen van barrières. In het beleidsplan zijn hiervoor doelstellingen geformuleerd, die zijn onderverdeeld in de volgende speerpunten:

- Het verbeteren van de toegankelijkheid van activiteiten en voorzieningen
- Het voorkomen van gezondheidsproblemen
- Preventief jeugdbeleid
- Het voorkomen van taalontwikkelingsachterstanden en schooluitval

Extra investering

De transities vragen om een extra investering op het gebied van preventie, bovenop hetgeen de gemeente in het kader van Back to Basics nu al biedt. Deze extra investering ligt met name op het gebied van de sociale en fysieke toegankelijkheid van het huidige aanbod en het preventieve jeugdbeleid.

Toegankelijkheid van activiteiten en voorzieningen

De gemeente Goirle wil dat iedereen mee kan doen in de samenleving. Dit betekent dat ook mensen die een beperking hebben, deel moeten kunnen nemen aan activiteiten en gebruik moeten kunnen maken van de voorzieningen die er zijn. Voor wat betreft dit laatste punt zien we op dit moment geen knelpunten maar het eerste punt verdient wel extra aandacht. Het is van belang om als gemeente nog meer te stimuleren dat reguliere activiteiten, die voornamelijk binnen de sfeer van het verenigingsleven geboden worden, toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Hier ligt een belangrijke verantwoordelijkheid voor de aanbieders/verenigingen zelf maar de gemeente kan hierin wel een stimulerende en faciliterende rol vervullen.

Vernieuwing begeleidingsaanbod

Er is een project gestart gericht op de vernieuwing van het begeleidingsaanbod. Dit project heeft enerzijds als doel om nieuwe, laagdrempelige activiteiten te organiseren voor mensen met een beperking en anderzijds om bestaande activiteiten meer toegankelijk te maken. Dit project richt zich in eerste instantie op de mogelijkheden die er zijn binnen de wijkcentra² en de verenigingen die daar hun thuisbasis hebben. De resultaten kunnen echter ook als voorbeeld dienen voor andere activiteiten en accommodaties. Het project zal in maart 2014 worden afgerond. Er ligt dan een concreet uitvoeringsplan waarin ook duidelijk wordt welke randvoorwaarden nodig zijn om nieuwe activiteiten mogelijk te maken en bestaande activiteiten meer open te stellen voor mensen met een beperking. De gemeente zal hierin ook een rol krijgen. Dit punt heeft een nauwe relatie met de ondersteuning van vrijwilligers waarop in paragraaf 3.4 nader wordt ingegaan.

---

¹ Reeds vastgesteld, met vaststelling van de nota 'Triple T: van AWBZ naar Wmo'.

² Project betreft het alternatief voorstel van de wijkcentra om Wmo-activiteiten te organiseren. De raad heeft hierop een motie aangenomen.

Prikkels inbouwen voor toegankelijkheid

Daarnaast starten we in 2014 met de voorbereidingen voor de nieuwe (subsidie)periode van Back to Basics. Het is aan te bevelen om hierin, nog meer dan nu het geval is, een prikkel in te bouwen voor met name verenigingen om hun activiteiten aantrekkelijk en toegankelijk te maken (en te houden) voor iedereen.

Preventief jeugdbeleid

De afgelopen jaren heeft de gemeente op basis van gesignaleerde behoeften een aanvullende investering gedaan op het gebied van het preventieve jeugdbeleid. Hierbij gaat het om preventieve trainingen aangeboden voor het Instituut Maatschappelijk Werk (IMW), praktische thuisbegeleiding door Thebe en Home-Start en Coaches4Juniors door ContourdeTwern. Op dit moment is de gemeente in overleg met partners (waaronder het onderwijs, Stichting Jong en verenigingen) om samen te onderzoeken of er in het kader van de transities nog meer preventieactiviteiten nodig zijn. Medio 2014 zullen hierover keuzes gemaakt moeten worden.

Pilot vroegtijdig signaleren

Er is een pilot opgestart in samenwerking met Kompaan en de Bocht, kinderopvang, peuteropvang en het basisonderwijs waarbij de focus ligt op het vroegtijdig signaleren van problemen en het bieden van adequate ondersteuning. Het doel hiervan is te voorkomen dat kinderen in de jeugdhulp terechtkomen en te stimuleren dat zij kunnen instromen in het reguliere onderwijs. De resultaten van de pilot worden meegenomen in de keuzes die gemaakt moeten worden over preventie.

Pilot praktijkverpleegkundigen huisartsenpraktijk

Vanuit huisartsenpraktijken wordt kortdurende geestelijke gezondheidszorg geboden. Hiervoor hebben huisartsen speciale praktijkverpleegkundigen op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg (poh-GGz) in dienst. Onduidelijk is of de poh-GGz die wordt betaald door de zorgverzekeraars, ook jongeren onder 18 jaar begeleiden. Landelijk worden er pilots uitgevoerd waarin onderzocht wordt of een extra investering in deze praktijkverpleegkundigen speciaal voor jeugdigen, een besparing oplevert richting instroom in de reguliere jeugd-GGz. Deze ontwikkeling volgen we op de voet en we zullen bekijken of de uitkomsten ook toepasbaar zijn in de gemeente Goirle.

Voorstel

Vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities een extra investering te doen in preventie en dan met name op het gebied van de sociale en fysieke toegankelijkheid van het huidige aanbod en het preventieve jeugdbeleid. Het college een besluit te laten nemen over de invulling hiervan.

3.2 Eigen kracht

De activiteiten die de gemeente organiseert op het gebied van eigen kracht zijn gericht op het bevorderen van de zelfredzaam zodat mensen in staat zijn om op eigen kracht in de samenleving te kunnen participeren. Om dit te bereiken, investeert de gemeente in:

- Brede schoolontwikkeling
- Cultuureducatie
- Bewegingsonderwijs
- Het verkrijgen van een startkwalificatie
- Educatie- en beroeps onderwijs
- Het bieden van toegang tot - en omgaan met – informatie
- Het bieden van informatie, advies en cliëntondersteuning
- Het bieden van ondersteuning aan kwetsbare groepen
- Begeleiding van statushouders

De extra investering die de gemeente zal moeten doen in het kader van de transities richt zich met name op het bieden van informatie, advies en cliëntondersteuning. Naar verwachting is een extra investering op de andere onderwerpen vooralsnog niet nodig.

Het bieden van informatie, advies en cliëntondersteuning

In het beleidsplan *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'* wordt aangegeven dat het bieden van informatie en advies vorm krijgt via 't Loket. In deze nota stellen we voor om de toegang tot de nieuwe taken te organiseren bij 't Loket. Dit betekent dat de taak van 't Loket uitgebreid wordt. Dit vraagt om een extra investering waarop in hoofdstuk 4 wordt ingegaan. Ten aanzien van cliëntondersteuning is het lastig om op dit moment al aan te geven of er een aanvullende investering nodig is. Pas in 2015 krijgt de gemeente echt zicht op de ondersteuningsbehoefte van klanten en zal duidelijk worden of de voorzieningen die nu in de gemeente voorhanden zijn voldoende zijn.

Voorstel

Vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities een extra investering te doen in eigen kracht en dan met name op het gebied van informatie, advies en cliëntondersteuning. Het college een besluit te laten nemen over de invulling hiervan.

3.3 Sociaal netwerk

De activiteiten die de gemeente in dit kader organiseert, zijn gericht op het versterken van het sociale netwerk van inwoners van de gemeente Goirle zodat zij in staat zijn om met behulp van dit netwerk zelfstandig te participeren in de samenleving. Om dit te bereiken investeert de gemeente in:

1. Versterken van de sociale samenhang
2. Ondersteuning van mantelzorgers
3. Ondersteuning van vrijwilligers

De extra investering die de gemeente zal moeten doen, richt zich met name op de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers binnen alle drie de transities. Voor wat betreft het versterken van de sociale samenhang ofwel de (pedagogische) civil society geldt dat de investeringen die in dit hoofdstuk worden voorgesteld hieraan direct of indirect een bijdrage leveren.

Informele zorg

Hulp en ondersteuning die vanuit het sociale netwerk wordt gegeven, wordt ook wel informele zorg genoemd. Een groot deel van de zorg voor inwoners die thuis wonen, wordt gegeven door informele zorgverleners. De inzet van professionele zorgverleners is hierop vaak aanvullend. In het kader van Back to Basics ondersteunt en faciliteert de gemeente Goirle mantelzorgers en zorgvrijwilligers. Voorbeelden hiervan zijn opvoedingsondersteuning geboden door vrijwilligers, coaches4juniors, ouderkamerprojecten, het bieden van praktische hulp, respijtzorg (het tijdelijk overnemen van de zorg) en de inzet van een dementieconsulent. Het vrijwilligerssteunpunt van ContourdeTwern ondersteunt zorgvrijwilligers in hun taken. Naar verwachting is de inzet, die op dit moment geboden wordt in het kader van de informele zorg, voldoende. Er is wel een extra investering nodig op het gebied van ondersteuning aan vrijwilligers en verenigingen maar deze is beter te scharen onder het speerpunt *'Inzet op de kracht van de samenleving'*. Hierop gaan we in paragraaf 3.4 nader in. Het is wel van belang om met professionele aanbieders van zorg en ondersteuning de afspraak te maken dat zij zowel de inwoners met een ondersteuningsvraag als diens sociale netwerk moeten ondersteunen. Op dit moment is er niet altijd voldoende oog voor het sociale netwerk. Onvoldoende ondersteuning kan overbelasting als gevolg hebben.

Waardering mantelzorg

De gemeente moet vanaf 2015 bepalen (bij verordening) op welke wijze zij zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers in de gemeente. Tegelijk vervalt vanaf dat moment het mantelzorgcompliment van het Rijk. In het najaar van 2014 volgt een nader uitgewerkt voorstel over de wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven.

Methodiek integrale vraaganalyse

Bij de integrale vraaganalyse die in 't Loket plaatsvindt (zie hoofdstuk 4) dient aandacht te zijn voor de eigen kracht van mensen en de zorg en ondersteuning die het sociale netwerk kan bieden. Hiervoor is een speciale methodiek ontwikkeld die veel wordt toegepast door MEE en het Expertisecentrum Familiezorg. Het is van belang dat loketmedewerkers zich deze methodiek eigen maken. Extra ondersteuning hierbij van MEE of het Expertisecentrum Familiezorg kan nodig zijn. Hiervoor maken we met deze organisaties nadere afspraken.

Voorstel

Vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities een extra investering ten aanzien van het sociale netwerk en dan met name op het gebied van ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers. Het college een besluit te laten nemen over de invulling hiervan.

3.4 Algemene voorzieningen

De inzet van de gemeente op algemene voorzieningen heeft drie doelen:

- Het bevorderen van de maatschappelijke participatie van inwoners van de gemeente Goirle.
- Het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners van de gemeente Goirle.
- Het versterken van de kracht van de samenleving.

Om deze doelen te bereiken investeert de gemeente in:

1. Ketenzorg
2. Inzet op de kracht van de samenleving
3. Het bieden van laagdrempelige accommodaties

Ad 1: ketenzorg

Een ondersteuningsvraag van mensen gaat in veel gevallen gepaard met problemen op verschillende leefgebieden. Hierdoor zijn er vaak meerdere hulpverleners bij een situatie betrokken. Ook heeft de problematiek meestal niet alleen betrekking op een individu, maar op het gehele gezin en op meerdere leefgebieden. Afstemming in de zorg- en hulpverleningsketen (één gezin, één plan) is daarom van belang. In de transities is dit een belangrijk item. De extra investering die nodig is, is met name gericht op het maken van duidelijke afspraken met professionele zorg- en welzijnsaanbieders over casusregie. Casusregie houdt in dat er één betrokken partij de verantwoordelijkheid op zich neemt om betrokken hulpverleningpartijen bij elkaar te brengen, gezamenlijk één plan op te stellen voor alle leefgebieden en afspraken te bewaken. In hoofdstuk 4 gaan we hierop nader in.

Ad 2: inzet kracht van de samenleving

Inzetten op de kracht van de samenleving is van groot belang. Als gevolg van een terugtrekkende overheid wordt er meer verantwoordelijkheid bij de samenleving neergelegd. De samenleving moet dan wel krachtig genoeg zijn om deze verantwoordelijkheid te kunnen dragen. In het beleidsplan *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'* is aangegeven dat de gemeente het belangrijk vindt om de kracht van de samenleving te behouden en waar mogelijk te versterken.

Dit doet zij door: 1) laagdrempelige accommodaties te bieden, 2) verenigingen en vrijwilligersorganisaties te ondersteunen en 3) vernieuwende initiatieven vanuit de samenleving te faciliteren. In het kader van de transities is hierop een aanvullende investering nodig.

Extra ondersteuning burgerinitiatieven en vrijwilligersorganisaties

Zoals reeds eerder aangegeven, loopt er een project gericht op de vernieuwing van het begeleidingsaanbod. Mede als gevolg van dit project zullen er nieuwe burgerinitiatieven ontstaan. Maar ook nu zien we al dat inwoners in toenemende mate de handen ineenslaan en zelf initiatieven nemen. Om deze (burger)initiatieven te laten slagen en ook een structureel karakter te geven, is ondersteuning nodig. Daarnaast zullen vrijwilligersorganisaties en verenigingen beter toegerust moeten worden op de (toenemende) verantwoordelijkheid die zij, ook naar mensen met een beperking en meer kwetsbare inwoners, hebben. Met name vanuit verenigingen is de behoefte aan extra ondersteuning hierbij kenbaar gemaakt. Deze extra ondersteuning kan geleverd worden door het vrijwilligerssteunpunt van ContourdeTwern. Aan hen vragen wij hiervoor een plan op te stellen. Er kan, vooruitlopend op de transities, niet vroeg genoeg worden gestart met extra inzet op de kracht van de samenleving. Uitvoering zal daarom al gewenst zijn in 2014.

Extra ondersteuning begeleiding vrijwilligers

Daarnaast is een extra investering nodig op het gebied van begeleiding op maat naar vrijwilligerswerk. Meedoen aan de samenleving en hieraan een bijdrage leveren in de vorm van vrijwilligerswerk, is een speerpunt van het gemeentelijk beleid. In de nota *'Goirle aan de slag'* is aangegeven dat we inwoners, voor wie betaald werk nog een brug te ver is, willen stimuleren om vrijwilligerswerk te gaan doen. We willen ook dat mensen met een beperking hun krachten zoveel als mogelijk aanboren. Op dit moment wordt door het vrijwilligerssteunpunt vraag en aanbod bij elkaar gebracht. Vrijwilligers kunnen hierbij ondersteuning krijgen maar deze is beperkt. Intensieve ondersteuning is vaak ook niet nodig omdat vrijwilligers hierin hun eigen weg vinden en voldoende zelfstandig zijn. De verwachting is echter dat een deel van de inwoners dat valt onder de genoemde categorieën (afstand tot de arbeidsmarkt of mensen met een beperking) hierbij meer ondersteuning nodig heeft. Het ligt voor de hand om deze ondersteuningstaak ook te beleggen bij het vrijwilligerssteunpunt. Ook op dit punt vragen wij aan ContourdeTwern om een plan op te stellen.

Ad 3: het bieden van laagdrempelige accommodaties

In het beleidsplan *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'* zijn de beleidsuitgangspunten ten aanzien van gemeentelijke accommodaties (sociaal-cultureel, sport en onderwijs) vastgelegd. In het beleidsplan staan drie onderzoeksopdrachten die inmiddels in uitvoering zijn of al zijn afgerond. Uitvloeisel hiervan is dat in de nieuwe afspraken met de Stichting Sociaal Culturele Centra Goirle (stichting SCCG - beheerder en exploitant wijkcentra De Deel en De Wildacker) en de stichting Sociaal Culturele Accommodaties Riel (stichting SCAR - beheerder en exploitant ontmoetingscentrum De Leybron) is vastgelegd dat zij de opdracht hebben om Wmo-activiteiten te organiseren. Dit zijn activiteiten die zijn gericht op mensen met een beperking of mensen in een kwetsbare positie. Het project 'Vernieuwing van het begeleidingsaanbod' waarover op pagina 10 wordt gesproken, is hier een vervolg van.

Voorstel

Vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities een extra investering te doen in de ondersteuning aan burgerinitiatieven en vrijwilligersorganisaties en de begeleiding van vrijwilligers. Het college een besluit te laten nemen over de invulling hiervan.

3.5 Individuele voorzieningen

De gemeente biedt individuele voorzieningen aan met als doel de zelfredzaamheid van inwoners met een beperking te bevorderen zodat zij beter en/of langer in staat zijn om op eigen kracht in de samenleving te participeren. De voorzieningen die de gemeente nu biedt zijn de individuele Wmo-voorzieningen. Deze staan onderaan in de verantwoordelijkheids ladder en bieden we slechts als er geen andere, meer adequate, oplossingen voorhanden zijn.

Individuele voorzieningen versus maatwerkvoorzieningen

De nieuwe Wmo spreekt niet meer over individuele voorzieningen maar over maatwerkvoorzieningen. Met de komst van de nieuwe taken zal het pakket aan maatwerkvoorzieningen dat vanuit de gemeente geboden wordt, moeten worden uitgebreid. Ondanks dat het uitgangspunt is dat oplossingen, zoveel als mogelijk, gevonden moeten worden aan de voorkant, zullen er altijd ondersteuningsvragen zijn waarvoor dit geen oplossing biedt. Specialistische vormen van zorg en ondersteuning, in de vorm van maatwerkvoorzieningen, zullen nodig blijven. Zoals de naam al aangeeft, gaat het hierbij om maatwerk. Het is niet mogelijk om alle producten te benoemen die als maatwerkvoorziening ingezet kunnen worden. We willen het ook vooral aan de deskundigheid van aanbieders overlaten wat in een bepaalde situatie nodig is. Voorbeelden van in te zetten zorg en ondersteuning (producten) zijn: dagbesteding, woonbegeleiding, beschut werken, kortdurend verblijf en pleegzorg. In hoofdstuk 4 beschrijven we de wijze waarop we willen komen tot passende zorg en ondersteuning. In hoofdstuk 5 gaan we in op de uitgangspunten die we bij de inkoop van zorg en ondersteuning willen hanteren.

Ondanks dat de nieuwe Wmo spreekt over maatwerkvoorzieningen en niet langer over individuele voorzieningen, zullen wij in deze nota de termen 'individuele voorzieningen' en 'specialistische vormen van zorg en ondersteuning' aanhouden. Beiden vormen de maatwerkvoorzieningen. Het hanteren van twee termen geeft voor nu nog het onderscheid aan tussen de huidige Wmo-voorzieningen en de nieuwe taken die op ons afkomen.

Van maatwerkvoorziening naar algemene voorziening

We kunnen een belangrijke winst halen door het omzetten van maatwerkvoorzieningen naar algemene (vrij toegankelijke) voorzieningen. Dit kan financiële voordelen opleveren omdat er in plaats van duurdere vormen van zorg goedkopere alternatieven worden geboden. Algemene voorzieningen hebben ook als voordeel dat zij snel en zonder (uitgebreide) toets ingezet kunnen worden waarmee bureaucratie wordt voorkomen. Het project over de vernieuwing van het begeleidingsaanbod is gericht op het ontwikkelen van algemene voorzieningen. Ook wordt op dit moment samen met de regiogemeenten onderzoek gedaan naar een nieuwe vorm van hulp bij het huishouden, wat nu een individuele Wmo-voorziening is. Hierbij wordt ook de mogelijkheid bekeken om deze voorziening vrij toegankelijk te maken. Het is nog niet duidelijk welke jeugdhulpvoorzieningen zich lenen voor een transformatie naar een algemene voorziening.

Voorstel

Waar mogelijk maatwerkvoorzieningen transformeren naar algemene voorzieningen en hierover een besluit te nemen op het moment dat er een concreet voorstel voorligt.

Overgangsrecht en transitiearrangementen

Hoewel de overgang van de nieuwe taken plaatsvindt op 1 januari 2015 voorziet zowel de nieuwe Jeugdwet als de nieuwe Wmo in een overgangperiode van een jaar, gericht op zowel de huidige klanten als de huidige aanbieders. Hierdoor verandert er voor de inwoners die nu zorg ontvangen in 2015 in principe weinig zolang de huidige indicatie doorloopt. De gemeente moet in 2015 in gesprek met deze inwoners over de consequenties van de wetgeving. In een aantal situaties zal dit leiden tot een aanpassing van het ondersteuningsarrangement.

Voor inwoners die in 2015 voor het eerst een beroep doen op (specialistische) zorg en ondersteuning en inwoners waarvan de indicatie afloopt in 2015, geldt het nieuwe beleid. Voor de Participatiewet geldt dat deze voorziet in een overgangperiode voor mensen die een Wajong-uitkering hebben. Zij worden in de periode 2015 - 2018 herkeurd. Wsw-werknemers met een dienstbetrekking houden hun rechten en plichten.

4. De weg naar passende ondersteuning

In dit hoofdstuk wordt de werkwijze omschreven die wordt gehanteerd op het moment dat een inwoner een ondersteuningsvraag heeft en zich met deze vraag ergens meldt of wordt gemeld. Met andere woorden, wat is voor inwoners de *toegang* naar zorg en ondersteuning en hoe wordt deze in de gemeente Goirle georganiseerd?

Uitgangspunten toegang

Over deze toegang heeft de gemeenteraad een aantal uitgangspunten geformuleerd. Kernwoorden hierbij zijn: lokaal, integraal, onafhankelijk, laagdrempelig, herkenbaar en volgens het gedachtegoed van De Kanteling. In de inleiding is aangegeven dat voor sommige onderdelen de Wmo als uitgangspunt wordt genomen omdat hiermee al sinds 1 januari 2007 ervaring is opgegaan en hiervoor een goed functionerende uitvoeringsstructuur is ontwikkeld. Dit is van toepassing in dit hoofdstuk.

Aansluiten structuur 't Loket

De gemeenteraad heeft met de vaststelling van de keuzenota 'Begeleiding van AWBZ naar Wmo' als richting meegegeven om zoveel als mogelijk aan te sluiten bij de huidige structuur van 't Loket. Dit is nu de toegang tot vragen op het gebied van wonen, welzijn en zorg en de toegang tot de individuele Wmo-voorzieningen, minimaregelingen, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening. 't Loket is voor inwoners een herkenbare en laagdrempelige voorziening die goed functioneert. De afgelopen jaren is in 't Loket veel ervaring opgedaan in het toepassen van een nieuwe gekantelde werkwijze, een werkwijze die we ook voorstaan bij de transities.

Nieuwe taken en werkwijze 't Loket

We hebben onderzocht in hoeverre de toegang tot de nieuwe taken ook bij 't Loket georganiseerd kunnen worden. In dit hoofdstuk wordt hierop antwoord gegeven. Hierbij wordt ook aangegeven welke extra investering nodig is om deze aansluiting te kunnen realiseren. In de keuzenota 'Begeleiding van AWBZ naar Wmo' is aangegeven dat in de werkwijze uitgegaan wordt van één specialistisch team dat een belangrijke taak heeft in het adviseren over en het opstellen van ondersteuningsarrangementen. Het specialistisch team heeft een plek in de werkwijze die we voorstaan.

De voorgestelde werkwijze heeft betrekking op alle drie de transities. Daar waar het niet wenselijk of mogelijk is om onderdelen in samenhang te organiseren, wordt dit aangegeven.

4.1 Wat willen we bereiken met de toegang?

De huidige toegang tot de taken waarvoor de gemeente met ingang van 1 januari 2015 verantwoordelijk wordt (AWBZ functies en de jeugdhulp), is versnipperd en op dit moment belegd bij twee organisaties (poortwachters): het Centrum Indicatiestelling Zorg en Bureau Jeugdzorg. Voor de jeugdzorg geldt dat ook de huisarts direct kan doorverwijzen naar de jeugd-GGz³. De huidige 'poortwachters' beoordelen of iemand in aanmerking komt voor zorg of ondersteuning. Dit is vooral gebaseerd op het vaststellen van de beperkingen van een klant. De kracht van het netwerk van de klant en de inzet van vrij toegankelijk⁴ aanbod wordt niet of onvoldoende meegenomen in de afweging of iemand recht heeft zorg of ondersteuning. De huidige toegang kenmerkt zich ook door een sectorale 'zorg' insteek. Naar ondersteuningsvragen op andere leefgebieden zoals inkomen, werk en wonen wordt niet of nauwelijks gevraagd. Een groot verschil tussen de huidige en de toekomstige toegang is dat binnen de huidige toegang het 'recht hebben' op zorg en ondersteuning centraal staat.

---

³ GGz: geestelijke gezondheidszorg

⁴ Onder vrij toegankelijke voorzieningen worden voorzieningen verstaan die zonder indicatiestelling of slechts met een lichte toets kunnen worden ingezet. Voorbeelden hiervan zijn intensieve vrijwillige thuishulp, coaches for juniors, opvoedingsondersteuning en maatschappelijk werk.

Vernieuwing toegangsproces wenselijk

In de nieuwe wetgeving gaat het niet om rechten maar om maatwerkoplossingen. Ook voor de huidige toegang tot werk en inkomen, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, geldt dat er nog onvoldoende sprake is van een brede vraagverheldering (op meerdere leefgebieden) en er nog beter gekeken kan worden naar de inzet van het sociale netwerk. Kort gezegd kan gesteld worden dat de manier waarop de huidige toegang is georganiseerd, niet of in onvoldoende mate aansluit op de visie van de gemeente Goirle. *Een vernieuwing van het toegangsproces is daarom wenselijk.*

Relatie toegang en kostenbeheersing

De transities bieden de kans om de toegang tot zorg en ondersteuning dichter bij de inwoner en in samenhang te organiseren, waardoor meer maatwerk mogelijk is en de kwaliteit van de ondersteuning voor de inwoner kan worden vergroot. De inrichting van de toegang biedt belangrijke aanknopingspunten om de zorg en ondersteuning op langere termijn betaalbaar te houden. Naast de hoogte van de tarieven, de wijze van inkopen, het verhogen van de efficiency van aanbieders en het verbeteren van de samenwerking tussen partijen, is de toegang één van de manieren om invloed uit te oefenen op de totale uitgaven. Daarbij gaat het enerzijds om het aantal mensen dat zorg en ondersteuning ontvangt en anderzijds om het type in te zetten ondersteuning.

4.2 Positionering van de toegang

Het is voor inwoners het meest duidelijk als er één herkenbare toegang is tot zorg en ondersteuning voor alle doelgroepen. Dit biedt ook de kans om echt integraal te werken en invulling te geven aan het principe van 'één gezin, één plan'. Vanuit deze gedachte is het wenselijk om de toegang tot de nieuwe taken in samenhang te organiseren. Hierbij aansluiten op de huidige structuur van 't Loket is een goede optie. Zoals reeds aangegeven, is in 't Loket de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan in het toepassen van een nieuwe gekantelde werkwijze, een werkwijze die we ook voorstaan bij de transities. Andere opties betekenen dat er sprake zal blijven van versnippering in de toegang of dat er een geheel nieuwe structuur opgericht moet worden. Dit is niet wenselijk. Afspraken over regionale samenwerking op het gebied van jeugdhulp maken dat een intensieve samenwerking tussen 't Loket, het regionale Zorg- en Veiligheidshuis en de gemeente noodzakelijk is. Voor de jeugdhulp bijvoorbeeld geldt dat het Zorg- en Veiligheidshuis een rol krijgt in de toegang tot zorg en ondersteuning en eventuele andere noodzakelijke maatregelen bij situaties waarin de veiligheid van een jeugdige in het geding is of waarin sprake is van ernstige belemmeringen in de ontwikkeling van een kind. De gemeentelijke taken op het gebied van de Participatiewet worden ook georganiseerd bij 't Loket waarbij opgemerkt moet worden dat mensen een aanvraag voor levensonderhoud in eerste instantie digitaal moeten indienen bij het UWV.

Voorstel

Voorgesteld wordt om de toegang tot de nieuwe taken te organiseren bij 't Loket waarbij afstemming plaatsvindt tussen 't Loket en die organisaties die ook een functie hebben in de toegang en vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities te starten met de doorontwikkeling van 't Loket en hier zo nodig een extra investering in te doen.

4.3 De werkwijze

In de toegang tot passende ondersteuning wordt een aantal stappen gezet, te weten:

1. melding van een ondersteuningsvraag;
2. toepassen quickscan;
3. toepassen integrale vraaganalyse;
4. bepalen van het ondersteuningsarrangement;

5. bepalen of casusregie nodig is;
6. beslissing op het arrangement;
7. de uitvoering.

In bijlage 2 bij deze notitie zijn deze stappen uitgewerkt. De beschreven c.q. voorgestelde werkwijze kan nog veranderen. In de periode van nu tot aan de invoering van de transities zal hiermee in de praktijk worden geoefend. Het proces zal nauwlettend gevolgd worden en periodiek worden geëvalueerd. Op basis hiervan kan bijstelling nodig zijn en plaatsvinden.

Voorstel

In te stemmen met bovengenoemde stappen om te komen tot passende ondersteuning.

Integrale vraaganalyse

De integrale vraaganalyse is een belangrijke stap in het toegangproces. Er is op regionaal niveau een methodiek ontwikkeld die ook in 't Loket wordt gebruikt. Het toepassen van een integrale vraaganalyse is niet eenvoudig en vraagt om specifieke vaardigheden. Om als gemeente op dit procesonderdeel te kunnen sturen en de kwaliteit te borgen, kiezen we ervoor om de integrale vraaganalyse in eerste instantie plaats te laten vinden door de medewerkers van 't Loket. Na invoering van de nieuwe taken zal wordt onderzocht of het wenselijk is om ook andere organisaties hierin een taak te geven. Dit betekent dat we kiezen voor een groeimodel.

Als op basis van de integrale vraaganalyse blijkt dat er inzet van speciale zorg of ondersteuning nodig is, wordt een lokaal specialistisch team ingeschakeld dat advies uitbrengt over een passend ondersteuningarrangement. Hieronder gaan we in op dit specialistisch team.

Het specialistische team

Het specialistisch team opereert op lokaal niveau en adviseert, in situaties waarin specialistisch aanbod nodig is, over het gewenste ondersteuningsarrangement. In de gemeente Goirle is sinds januari 2013 het Samenkracht-team actief. Dit team bestaat uit aanbieders van zorg en welzijnsdiensten die onderzoeken op welke wijze zij samen de zorg en ondersteuning aan mensen met een ondersteuningsvraag op een nieuwe, gekantelde, manier kunnen vormgeven. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar 'voorliggende' oplossingen in de vorm van eigen kracht, sociaal netwerk en inzet van algemene voorzieningen en pas in tweede instantie naar de inzet van specialistische zorg en ondersteuning. In dit team is veel kennis en ervaring aanwezig over de nieuwe doelgroepen die op ons afkomen, de ondersteuningsvragen en de zorg en ondersteuning die voorhanden is. De onafhankelijkheid van het team en de taak om met name naar voorliggende oplossingen te kijken, wordt mede geborgd doordat hierin niet alleen aanbieders van specialistisch zorg participeren maar nadrukkelijk ook aanbieders van voorliggende diensten (MEE, Instituut Maatschappelijk Werk en ContourdeTwern).

Onderzoek verbreding Samenkracht-team

Op dit moment wordt onderzocht of het Samenkracht-team het specialistisch team kan zijn, wat ook een onderzoeksopdracht is die volgt uit de keuzenota '*Begeleiding van AWBZ naar Wmo*'. Er is een werkgroep geformeerd bestaande uit (in eerste instantie) de projectleider van Samenkracht, de coördinator van 't Loket, Thebe en de gemeente die zich bezighoudt met de opdracht om het Samenkracht-team en 't Loket te verbinden en te onderzoeken hoe verbreding naar alle drie de transities kan plaatsvinden. Het Samenkracht-team is namelijk in eerste instantie ontstaan vanuit de AWBZ-begeleiding. Vanuit de gedachte van 'één gezin, één plan' is het wenselijk om te komen tot één specialistisch team voor alle ondersteuningsvragen en alle doelgroepen. Dit betekent dat ook de kennis op het gebied van jeugdhulp en de gemeentelijke voorzieningen op het gebied van de huidige Wmo-voorzieningen en re-integratie en participatie geborgd moet zijn.

Het is nog niet bekend welke partij het beste kan worden toegevoegd voor jeugd maar gedacht wordt aan de GGD en een zorgaanbieder als Kompaan en de Bocht. De kennis over de gemeentelijke voorzieningen wordt geborgd door het toevoegen van de gemeentelijke klantmanagers aan het Samenkracht-team.

Besluitvorming op ondersteuningsarrangement

Het is van belang dat er met een klant overeenstemming wordt bereikt over het meest passende ondersteuningsarrangement. De verwachting is dat dit in de meeste situaties ook zo zal zijn. Bij alle stappen in het proces, wordt de klant betrokken en staat diens vraag centraal. Als overeenstemming is bereikt, moet een besluit genomen worden over het ondersteuningsarrangement. Deze besluitvorming is voorbehouden aan het college van Burgemeester en Wethouders. Het college kan deze bevoegdheid mandateren aan derden maar vanuit het oogpunt van kostenbeheersing en sturing, wordt dit in ieder geval de eerste periode niet gedaan.

Aan het specialistisch team wordt een gemeentelijke klantmanager toegevoegd die gemandateerd is om namens het college goedkeuring te geven aan het voorgestelde ondersteuningsarrangement. De gemeentelijke klantmanagers Zorg en Inkomen hebben vooral ervaring en expertise op het gebied van de Wmo en niet op het gebied van jeugd. Om deze reden zal, voor in ieder geval de periode 2015 - 2016, naast de klantmanager Zorg en Inkomen een professional geïmplementeerd worden die op dit vlak mee adviseert. De gedachten gaan hierbij uit naar een gedragswetenschapper, werkzaam bij het huidige Bureau Jeugdzorg (BJZ). Met BJZ wordt hierover overleg gevoerd.

Rechtspositie klant

Voorgaande gaat uit van situaties waarin met de klant overeenstemming wordt bereikt over het gewenste ondersteuningsarrangement. Er kunnen zich echter ook situaties voordoen waarin geen overeenstemming wordt bereikt. In deze gevallen moet de rechtspositie van de klant beschermd worden. Hierbij staat de normale bezwaar- en beroepsprocedure open maar we willen juridische procedures zo veel als mogelijk voorkomen, bijvoorbeeld door de inzet van mediation. Hoe dit precies vorm moet krijgen, wordt nog nader uitgewerkt. Tot slot moet opgemerkt worden dat de keuze voor het uiteindelijke inkoopmodel invloed kan hebben op de voorgestelde werkwijze.

Specialistisch team: lokaal versus regionaal

Het specialistisch team werkt op lokaal niveau. Een lokaal team wordt ook wenselijk geacht omdat hierin professionals participeren die bekend zijn met de Goirlese situatie. Hierdoor kunnen op lokaal niveau snel verbindingen worden gelegd en worden onnodige schakels voorkomen. Het is te duur en bovendien niet nodig om alle specialismen vertegenwoordigd te hebben in het lokale specialistisch team. Sommige specialismen zullen relatief weinig nodig zijn. Hierbij kan gedacht worden aan orthopedagogen, (jeugd)psychiaters, maar ook experts op gebied van huiselijk geweld of loverboyproblematiek. In regionaal verband wordt onderzocht of het wenselijk is om te komen tot een regionale 'pool' van experts op gebied van jeugd en volwassenen. Deze kunnen door gemeenten worden ingeschakeld/ingehuurd bijvoorbeeld op het moment dat er nadere diagnostiek nodig is of wanneer er sprake is van zogenaamde 'drangtrajecten'.

4.4 Structuur en inrichting van 't Loket

't Loket is op dit moment een samenwerkingverband van een aantal partijen: het Instituut Maatschappelijk Werk (IMW), ContourdeTwern en de gemeente. Deze partners leveren personele inzet in de front-office waarbij ContourdeTwern ook de coördinerende en aansturende taak heeft. Medewerkers van het IMW en de gemeente zijn voor de uren dat zij in 't Loket werken, gedetacheerd bij ContourdeTwern. Daarnaast is MEE een belangrijke partner in 't Loket en wordt op dit moment bezien of zij, vooruitlopend op de invoering van de nieuwe taken, ook personele inzet in de front-office kan leveren.

Huidige en toekomstige structuur

De gemeente Goirle heeft met 't Loket dus gekozen voor samenwerking met een aantal maatschappelijke partners (MEE, IMW, ContourdeTwern). Het voordeel hiervan is dat er in 't Loket een brede kennis en expertise aanwezig is over doelgroepen en oplossingen die voorhanden zijn. Doordat vanuit verschillende organisaties, en hiermee vanuit verschillende invalshoeken, naar situaties gekeken wordt, vullen loketmedewerkers elkaar aan, leren zij van elkaar en wordt integraliteit (beter) geborgd. De ervaringen met de huidige structuur van 't Loket zijn positief. Voorgesteld wordt om deze te behouden. Wel zal als gevolg van de nieuwe taken aanvullende expertise nodig zijn. Hieronder wordt hierop ingegaan. Daarnaast is er in de praktijk een aantal knelpunten ten aanzien van de beschikbaarheid van medewerkers voor 't Loket. In de uitwerking zullen we hiervoor oplossingen zoeken en een minimale beschikbaarheid per medewerker bepalen.

Aanvullende expertise nodig

De doelgroep van 't Loket verandert en hiermee zullen loketmedewerkers, nog meer dan nu het geval is, geconfronteerd worden met verschillende soorten beperkingen en uiteenlopende, veelal complexere, ondersteuningsvragen. Voor een deel is de nieuwe doelgroep al bekend bij 't Loket omdat er sprake is van een overlap in doelgroepen die nu geïndiceerd zijn voor een AWBZ-functie en mensen die een individuele Wmo-voorziening hebben. Maar voor een deel gaat het ook om een nieuwe doelgroep. In toenemende mate zullen zich bij 't Loket inwoners melden die een verstandelijke of psychische beperking hebben maar ook mensen met bijvoorbeeld niet aangeboren hersenletsel (NAH). Ook wordt de doelgroep jeugd een nieuwe doelgroep van 't Loket. De verwachting is dat door het intensief scholen van loketmedewerkers veel kennis over de nieuwe doelgroepen in huis gehaald kan worden. Voor de doelgroep jeugd is dit echter een ander verhaal. Binnen de jeugdhulp kunnen zich hele andere situaties voordoen die vragen om andere oplossingsrichtingen dan de oplossingsrichtingen die voor volwassenen voorhanden zijn. Bovendien is er in sommige gevallen ook sprake van gedwongen jeugdzorg. Om de doelgroep jeugd vanuit 't Loket goed te kunnen bedienen, is aanvullende expertise op dit gebied nodig. Op dit moment is nog niet duidelijk welke partij deze expertise kan leveren. Bij het huidige Bureau Jeugdzorg is deze expertise aanwezig. Echter zal Bureau Jeugdzorg straks niet meer bestaan. Mogelijk is het een optie om een medewerker van Bureau Jeugdzorg in dienst te laten treden bij één van de loketpartners. Maar mogelijk is de benodigde expertise ook al bij een van de partners aanwezig. Dit punt wordt nader onderzocht en uitgewerkt.

Voorstel

Voorgesteld wordt om de huidige structuur van 't Loket aan te vullen met expertise op het gebied van jeugd. 't Loket wordt hiermee een samenwerkingsverband van de gemeente, de huidige maatschappelijke partners (IMW, ContourdeTwern en MEE) en een partner die jeugdexpertise levert.

Benodigde competenties en vaardigheden

Werken in 't Loket is een vak apart. Niet alleen moeten de loketmedewerkers de kunst van de integrale vraagverheldering goed verstaan, ze moeten ook kennis hebben van verschillende soorten beperkingen en bepaald gedrag van klanten kunnen herkennen en herleiden. Loketwerkers moeten ook goed op de hoogte zijn van de sociale kaart en over de vaardigheden beschikken om mensen en hun sociale netwerk in de eigen kracht te zetten. Op regionaal niveau is een competentieprofiel ontwikkeld. De afspraak is gemaakt dat iedere gemeente dit profiel hanteert. De loketmedewerkers zullen dan ook aan de competenties uit dit profiel moeten voldoen en zullen hierop worden beoordeeld. Daarnaast is het nodig om blijvend te investeren in intervisie en deskundigheidsbevordering. Hiervoor zal een plan worden opgesteld.

Coördinatie en aansturing

Op dit moment ligt de coördinatie en de aansturing van 't Loket bij ContourdeTwern. Afspraken hierover zijn (in ieder geval voor de periode 2012 – 2015) vastgelegd in het kader van Back to Basics. ContourdeTwern vervult deze taak al jaren naar tevredenheid. De huidige constructie functioneert goed. Er zijn dan ook geen redenen om deze te wijzigen. Het is echter wel zo dat de taken van 't Loket door de transities uitgebreid worden. Aan ContourdeTwern, die de coördinatie verzorgt van 't Loket, is gevraagd om een plan uit werken waarin wordt aangegeven wat dit voor 't Loket en de coördinatie ervan zal betekenen. Dit plan is inmiddels in concept ontvangen. Hierin wordt aangegeven dat een doorontwikkeling op drie fronten nodig is, te weten een inhoudelijke doorontwikkeling, doorontwikkeling van de samenwerking en operationele doorontwikkeling. Een extra investering in de coördinatie van 't Loket is nodig om deze doorontwikkeling te kunnen maken. In het concept plan van ContourdeTwern wordt ook een voorzet gegeven voor de personele invulling van 't Loket qua benodigd aantal uren. Deze input wordt meegenomen in het voorstel dat de komende periode wordt uitgewerkt over de personele inzet.

Voorstel

Voorgesteld wordt om de coördinatie van 't Loket in ieder geval tot 1 januari 2016 (looptijd Back to Basics) te behouden bij ContourdeTwern. Ook wordt voorgesteld om vooruitlopend op de transities over te gaan tot een uitbreiding van het aantal coördinatie-uren.

Implementatieplan

Met de voorstellen die in deze nota staan over de inrichting van de toegang en de rol en positie van 't Loket daarin, is een duidelijke richting uitgezet en is op grote lijnen duidelijkheid over de werkwijze. Maar duidelijk is ook dat een aantal zaken nog nader uitgewerkt moet worden. Voor 't Loket zal in januari en februari 2014 een apart implementatieplan worden opgesteld door een werkgroep bestaande uit het hoofd van de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening, de verantwoordelijk beleidsmedewerkers van de afdeling Ontwikkeling en de coördinator van 't Loket. Belangrijke vragen die in de plan beantwoord zullen worden zijn: hoeveel uren zijn in de front-office van 't Loket nodig? Wat betekent de keuze om iedere loketmedewerker een minimaal aantal uren in de front-office te laten participeren voor de samenstelling? Hoe ziet het traject van deskundigheidsbevordering en scholing eruit? Welke randvoorwaarden moeten geregeld worden en op welke wijze (onder andere automatisering) en tot slot, wat zijn de financiële consequenties.

4.5 Bijzondere aspecten jeugdhulp

In paragraaf 4.3 is de werkwijze beschreven die wordt gehanteerd om te komen tot passende zorg en ondersteuning. Voor jeugdhulp is er sprake van een aantal onderwerpen dat bijzondere aandacht behoeft. Er zijn twee belangrijke verschillen met het de overige transities; te weten de positie van de huisarts en jeugdarts bij de toegang tot jeugdzorg en het gedwongen kader.

Rol van de huisartsen en jeugdartsen

De huisarts is vaak het eerste aanspreekpunt voor mensen met vragen of problemen over ziekte en gezondheid. In het nieuwe jeugdstelsel krijgen huisartsen en jeugdartsen (van de GGD) de bevoegdheid om door te verwijzen naar alle vormen van jeugdhulp. In de wet is vastgelegd dat gemeenten afspraken moeten maken met huisartsen, jeugdartsen en zorgverzekeraars over deze doorverwijzing of het mandaat. Deze afspraken moeten zowel op regionaal niveau, met name voor wat betreft de zorgverzekeraars, maar ook op lokaal niveau gemaakt worden. De gemeente Goirle is in gesprek met huisartsen en jeugdartsen met als doel goede afspraken te maken. De insteek hierbij is dat ook zij zoveel als mogelijk de werkwijze toepassen die de gemeente Goirle voorstaat. Dit betekent dat een intensieve samenwerking tussen huisartsen, jeugdartsen en 't Loket en specialistisch team nodig is.

Gedwongen kader

Wanneer er sprake is van een ondersteuningsvraag en de jongere en/of zijn ouders/opvoeders willen op vrijwillige basis meewerken aan een passende oplossing dan wordt de normale (voorgestelde) route gevolgd. Maar in de jeugdhulp is er ook sprake van niet vrijwillige hulp, het gedwongen kader genoemd. Dit vraagt om een andere aanpak en werkwijze.

Bij situaties waarin zorg en ondersteuning noodzakelijk zijn maar waarbij de jeugdige en/of zijn ouders/opvoeders geen medewerking willen verlenen, schakelt de professional waar het signaal binnen is gekomen het Zorg- en Veiligheidshuis in. Vanuit hier wordt 'de casus' opgepakt en kan eventueel de Raad voor de Kinderbescherming worden ingeschakeld voor een onderzoek.

Samenwerking bij opgelegde maatregelen

Een maatregel (onder toezichtstelling, uithuisplaatsing of jeugdreclassering) kan uiteindelijk worden opgelegd door de kinderrechter. Een opgelegde maatregel wordt uitgevoerd door een gezinsvoogd (bescherming) of jeugdreclasseerder (jeugdreclassering). Zij werken samen met de, bij de jeugdige/jongere en/of gezin, betrokken hulpverleners. De gezinsvoogd en/of jeugdreclasseerder richt zich alleen op de opgelegde maatregel en is dus niet de persoon die hulpverlening biedt. In de huidige situatie is dit soms wel het geval wat ervoor zorgt dat taken en verantwoordelijkheden onvoldoende gescheiden zijn. Bij gezinnen met multiproblematiek, en dat is in deze situaties vaak het geval, is het belangrijk dat de gezinsvoogd en/of jeugdreclasseerder in overleg met 't Loket en/of het Samenkracht-team bekijkt wat er naast de maatregel nog meer nodig is om de situatie integraal aan te pakken. De maatregel is dan in feite een onderdeel van het ondersteuningsarrangement; 'één gezin, één plan'. De specifieke werkwijze voor deze situaties zal verder worden uitgewerkt in het implementatieplan.

Aandacht voor passend onderwijs en het Centrum voor Jeugd en Gezin

Naast bovengenoemde aspecten behoeven ook de ontwikkelingen van Passend onderwijs, de toekomst van de positie van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) en de toekomstige positie van de jeugdnetwerken bijzondere aandacht. In bijlage 3 'Aanvulling bijzondere aspecten jeugdhulp' gaan we hier verder op in.

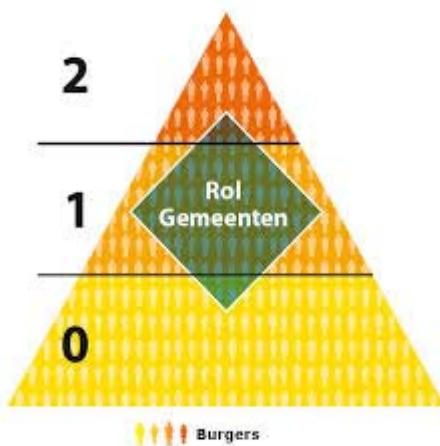
5. Hoe gaan we het financieren en verantwoorden?

Zoals in de inleiding van deze notitie staat beschreven, is het van belang te beseffen dat de transities vragen om een andere manier van denken en werken. Niet alleen voor gemeenten maar ook voor de instellingen en inwoners. Dit betekent dat het gedachtegoed van De Kanteling zich ook vertaalt naar het thema sturing, inkoop en contractering. Een andere manier van denken en werken vraagt immers om een andere manier van sturen en verantwoorden.

5.1 Huidige situatie

Het huidige systeem richt zich op het leveren van productie binnen de gestelde bandbreedte van de indicatie, de 'output'. In dit proces wordt niet gekeken naar het resultaat, de 'outcome'. Wat het effect is van de interventie (in hoeverre is iemand geholpen op het gebied van zelfredzaamheid) is niet bekend, hier wordt ook niet op afgerekend. Financiering vindt nu plaats op basis van het ingezette aantal uren door de aanbieder, binnen de gestelde indicatie. Hierdoor ontstaat er voor aanbieders een zogenaamde 'perverse prikkel': het aantrekken van volume vertaalt zich naar extra inkomsten.

Het huidige stelsel kent grofweg de volgende indeling:

- Het hoogste niveau betreft ondersteuningsbehoeften die door specialistische zorg kunnen worden opgelost.
- Het middelste niveau vertegenwoordigt ondersteuningsbehoeften die met algemene voorliggende voorzieningen kunnen worden opgelost.
- Het laagste niveau vertegenwoordigt vraagstukken die door de sociale samenleving zelf worden opgelost (eigen kracht van burgers).

In de huidige situatie vertegenwoordigt het hoogste niveau van de piramide 15% van de doelgroep, terwijl meer dan de helft van de middelen op dit niveau wordt besteed. Om grip te krijgen op deze kosten, is het noodzakelijk om grip te krijgen op de processen die zich daar afspelen. De transities en het gedachtegoed van De Kanteling zetten ons, in relatie tot deze processen, voor (onder meer) de volgende uitdagingen:

- Het vergroten en behouden van zelfredzaamheid van klanten zorgt ervoor dat specialistische zorg wordt teruggedrongen.
- Op preventie gerichte vroegsignalering zorgt ervoor dat klanten minder snel een beroep doen op specialistische zorg.
- Aan de hand van een integrale benadering kunnen we dwarsverbanden leggen en budgetten ontschotten, zodat een efficiëntere inzet van middelen bijdraagt aan een vermindering van de kosten.

5.2 Nieuwe situatie

De beschreven huidige situatie, de geschetste indeling en de hierboven omschreven uitdaging vragen om een andere wijze van sturen. We willen de sturing inrichten op een manier waarmee we de volgende prikkels geven om de gewenste resultaten te bereiken:

- Een prikkel tot een integrale benadering (ontschotting) en samenwerking.
- Een prikkel tot het voorkomen van du(u)r(d)ere, intensieve zorg.
- Een prikkel tot volumebeheersing.
- Een prikkel die innovatie stimuleert.
- Een prikkel in het kader van het zo,zo,zo,zo beleid (zo snel mogelijk, zo licht mogelijk, zo kort mogelijk, zo dicht mogelijk bij huis).

Een integrale benadering staat dus centraal, vanuit de vraag van de klant in plaats van iemands beperking. Daarnaast dient financiering en verantwoording zich te gaan richten op het effect van de ondersteuning. Zo blijven we ondanks de besparingstaakstellingen binnen het beschikbare budget, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van de ondersteuning aan de inwoners.

De gewenste resultaten van de ondersteuning liggen in lijn met de drie hoofddoelen uit het beleidsplan '*Back to Basics: De Nieuwe Koers*':

1. Bevorderen van maatschappelijke participatie.
2. Vergroten van de zelfredzaamheid.
3. Versterken van de kracht van de samenleving.

Het is belangrijk om de resultaatsturing zo eenvoudig mogelijk in te richten. Als we de essentie van wat we willen bereiken vastleggen in een beperkt aantal prestatie indicatoren, borgen we resultaat terwijl de bureaucratische belasting afneemt. Prestatie indicatoren resulteren in:

- a) het stimuleren van samenwerking;
- b) het terugdringen van specialistische zorg;
- c) het effect van de ingezette ondersteuning op het gebied van bevordering maatschappelijke participatie, vergroten van zelfredzaamheid en het versterken van de kracht van de samenleving.

Ad a: stimuleren van samenwerking

De huidige financiering binnen het sociale domein is nu veelal gebaseerd op concurrentie via marktwerking. Dit leidt tot verkokering en optimalisatie van eigen productie. Om te komen tot innovatie en een integrale benadering is samenwerking noodzakelijk. Een indicator voor deze prestatie is het vaststellen van begeleidingsplannen voorzien van een interorganisatiele aanpak bij klanten met complexe problematiek, waarbij meerdere levensgebieden worden beïnvloed. Meting vindt plaats aan de hand van deze begeleidingsplannen. Verdere indicatoren c.q. uitkomstdefinities en meeteenheden kunnen worden ontwikkeld nadat de beoogde inrichting van het systeem en de stuurinstrumenten bepaald zijn door de gemeente.

Ad b: terugdringen specialistische zorg

Om binnen de budgettaire kaders te kunnen blijven, is het gezien de doelmatigheidskorting noodzakelijk om de specialistische zorg terug te dringen naar lichtere, duurzamere en efficiëntere (algemene) voorzieningen. Een indicator voor deze prestatie is het vaststellen van een bepaald percentage klanten, dat door de inzet van specialistische zorg verder uit de voeten kan met een lichtere ondersteuningsvorm (een voorliggende, algemene voorziening of door inzet van het sociale netwerk). Het opstellen en vaststellen van deze percentages vindt plaats in overleg met de aanbieders.

Meting vindt plaats aan de hand van het aantal klanten dat specialistische zorg ontvangt. Verdere indicatoren c.q. uitkomstdefinities en meeteenheden kunnen worden ontwikkeld nadat de beoogde inrichting van het systeem en de stuurinstrumenten, zijn bepaald door de gemeente (denk aan innovatie- en implementatie projecten).

Ad c: het effect van de ingezette ondersteuning

Om te komen tot de drie hoofddoelen die zijn opgenomen in het beleidsplan *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'*, is het noodzakelijk om te sturen op resultaat in plaats van op productie. Zo wordt bijgedragen aan maximalisatie van het collectief en wordt maximalisatie van het volume tegengegaan. Bevordering van maatschappelijke participatie, zelfredzaamheid en kracht van de samenleving kan zo worden geborgd. Een indicator voor deze prestatie is het vaststellen van een bepaald percentage klanten waarbij de doelen die op het gebied van de maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid (samen met de klant) zijn opgenomen in het begeleidingsplan, zijn behaald. Meting vindt plaats aan de hand van evaluaties. Een andere indicator op het gebied van bijvoorbeeld veiligheid binnen de Jeugdzorg, is het terugdringen van het aantal recidivisten in de zin van aanmeldingen bij het Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Meting vindt dan plaats aan de hand van het aantal meldingen. Verdere indicatoren c.q. uitkomstdefinities en meeteenheden kunnen worden ontwikkeld nadat de beoogde inrichting van het systeem en de stuurinstrumenten bepaald zijn door de gemeente.

Samengevat: om beoogde effecten in het licht van het beleidsplan *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'* te kunnen behalen, is resultaatsturing en een ander vorm van financiering nodig (zie volgende paragraaf). Dit betekent concrete afspraken maken aan de voorkant en genoeg regelruimte voor professionals om een passende invulling van ondersteuningsvragen in te zetten. De prestatie-indicatoren komen terug in het programma van eisen voor de inkoop. De uitgangspunten zoals in dit hoofdstuk beschreven, staan in het licht van de beleidsdoelen die in de gemeentelijke programmabegroting 2014 voor de transitie en implementatie van het gedachtegoed van Kanteling zijn opgenomen (zie paragraaf 2.2).

5.3 Financiering

Deelfonds sociaal domein

Op het gebied van financiering is het nog onduidelijk welke financiële middelen beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering van de transitie. Wel is het Kabinet voornemens om voor het uitvoeren van de nieuwe taken een deelfonds oprichten. Niet de huidige afzonderlijke regelingen en voorzieningen dienen hierbij centraal te staan, maar de individuele ondersteuningsbehoefte van mensen. Het (op termijn) creëren van een deelfonds zonder schotten moet leiden tot een doelmatige uitvoering van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet. Echter, we weten nog niet wat de omvang en impact is van de nieuwe taken binnen de financiële kaders. Daarom stellen we voor in het jaar 2015 de budgetten te labelen voor de drie afzonderlijke transitie binnen het fonds sociaal domein. Dat wil zeggen dat we de schotten tussen de budgetten voorlopig in 2015 handhaven om zicht te krijgen op het budget per transitie, de korting en de uitgaven. In de meicirculaire van 2014 krijgen we, volgens de huidige planning, een indicatie van de budgetten van 2015 per transitie. Dit laat onverlet dat schuiven tussen budgetten moet kunnen, indien nodig.

Persoongebonden budget

Op het gebied van het persoonsgebonden budget is de gemeente verplicht om, zij het op basis van gestelde voorwaarden, aan klanten de mogelijkheid te bieden om hiervan gebruik te maken. De wettelijke voorwaarden staan hiervoor in de Jeugdwet en conceptwet 'Wmo 2015'. Aanvullende voorwaarden hiervoor, moeten door de gemeente worden ontwikkeld.

Regionale samenwerking

Nader onderzoek zal uitwijzen in welke mate de visies van de regiogemeenten op het gebied van financiering en bekostiging zich met elkaar verenigen. Mogelijk kan ten aanzien van AWBZ-begeleiding en de Participatiewet worden samengewerkt op het gebied van inkoop en contractering. De Jeugdwet verplicht gemeenten op een aantal in te kopen taken, samen te werken in regioverband. Op het gebied van jeugd heeft de raad hiertoe het regionaal beleidskader vastgesteld. Waar mogelijk kan bij de inkoop van andere nieuwe taken worden aangesloten bij deze samenwerking.

Transitiearrangementen

Eerder is aangegeven dat de nieuwe wetgeving bestaande klanten voorziet in een overgangsregeling van een jaar. Dit geldt ook voor klanten op de wachtlijst. Voor hen geldt dus dat zij in 2015 hun recht op dezelfde zorg bij dezelfde aanbieder(s) behouden. Om dit te borgen worden op regionaal niveau afspraken gemaakt met de betreffende aanbieders, zowel voor de transitie 'Jeugdzorg' als de transitie 'AWBZ-Wmo'. Deze afspraken vertalen zich in regionale transitiearrangementen. Algemene voorzieningen maken hier geen onderdeel van uit. De arrangementen gelden alleen voor specialistische/geïndiceerde zorg en ondersteuning. Voor klanten waarvan de indicatie in 2015 afloopt en voor nieuwe klanten is de nieuwe werkwijze (zie hoofdstuk 4) en de nieuwe inkoopsystematiek van de gemeente Goirle van toepassing. Deze wordt in de volgende paragraaf beschreven.

Open einderegeling

De open einderegeling belet ons een budgettair plafond toe te kennen aan de regelingen binnen de transities. Dit betekent dat te allen tijde adequate zorg en ondersteuning beschikbaar moet zijn wanneer een inwoner hiervoor in aanmerking komt. Hiermee loopt de gemeente een potentieel financieel risico, immers als de gereserveerde middelen zoals opgenomen in de begroting zijn uitgenut, ontslaat dit de gemeente niet van de 'plicht' verdere zorg en ondersteuning te financieren. Dit risico kan voor het grootste deel worden afgedekt door het budget voor (een) bepaalde populatie(s) vast te stellen en financiering te laten plaatsvinden op basis van vooraf overeengekomen resultaatafspraken. Populatiefinanciering is een dergelijke vorm van financieren. Deze vorm van financieren wordt in de volgende paragraaf verder toegelicht.

5.4 Bekostiging

Er bestaan verschillende bekostigingsmodellen in relatie tot de financiering / inkoop. Elk model roept zijn eigen specifieke gedrag op bij aanbieders, met de nodige gevolgen. In het huidige stelsel is (onder meer door marktwerking en versnippering) sprake van een gebrek aan integraliteit, wat ten koste gaat van efficiëntie en innovatie. Hieronder volgt een uiteenzetting van verschillende modellen en bijhorende gevolgen die zijn gebaseerd op het huidige stelsel in de afgelopen jaren.

Betalen op basis van uurtarief

Dit is een relatief eenvoudige manier van inkopen. Het heeft als bijwerking een impuls tot volume-maximalisatie en biedt geen terugkoppeling naar de outcome (resultaten en doelstellingen). Hierdoor speelt met dit model het risico op budgetoverschrijding en gaat het terugdringen van specialistische zorg tegen. Er is tevens geen prikkel tot samenwerking en innovatie. In het huidige stelsel wordt veel gewerkt met dit model. Het model leent zich dus niet voor vernieuwing, echter kan het wel geschikt zijn voor maatwerk bij inwoners binnen bijzondere doelgroepen (meervoudig zintuiglijk/complex gehandicapt).

Verstrekken van budgetten (bijvoorbeeld subsidie)

Een voordeel van deze vorm is de kostenbeheersing, de lagere administratieve belasting en de mogelijkheden tot samenwerking. De risico's kunnen zijn een mogelijk dalende productiviteit, onderbehandeling gebruikers, of kans op wachtlijsten. Dit model leent zich goed voor de financiering van de basisondersteuning. De risico's zijn te ondervangen door afspraken te maken over hoe het budget besteed wordt.

Productbekostiging

Een voorbeeld van dit model zijn de ZZP's (Zorg Zwaarte Pakketten). Het is een bundeling van verrichtingen om te komen tot een totaalproduct / arrangement. Dit model stimuleert wel de doelmatigheid van de aanbieder, maar houdt tevens de perverse prikkel in stand om te sturen op volume in plaats van resultaat en doelstellingen. Samenwerking wordt met dit model niet gestimuleerd.

Populatiefinanciering

Dit model is gericht op de volgende uitgangspunten:

- De basis voor dit model is een bepaalde populatie in de gemeente. Er wordt op jaarbasis één bedrag beschikbaar gesteld waarvoor de aanbieder de zorg levert die conform afspraak nodig is voor deze populatie.
- Het bedrag wordt vastgesteld op basis van de samenstelling van de populatie en de daarmee samenhangende zorgvragen.
- Bij het vaststellen van dit bedrag moet ruimte zijn gemaakt voor de inkoop van zorg voor bijzondere doelgroepen (denk aan meervoudig zintuiglijk/complex gehandicapt).
- De toegang naar alle zorg in de wijk wordt bewaakt door de gemeentelijke klantmanager. Deze klantmanager is gemandateerd om namens het college goedkeuring te geven aan het voorgestelde ondersteuningsarrangement regisseur (zie paragraaf 4.3).
- Er is een beperkt aantal instellingen actief die samen de verantwoordelijkheid voor desbetreffende populatie delen: de zorg leveren die nodig is en ook samen de vruchten plukken van de gezondheidsresultaten en de financiële resultaten van hun inspanningen (shared savings).

Niet alle zorg en ondersteuning past binnen dit bekostigingsmodel. Er dient een bedrag te worden gereserveerd voor bijzondere doelgroepen die een specialistische inzet aan ondersteuning nodig hebben. Dit geldt tevens voor inwoners waarbij het arrangement binnen de populatiegebonden zorg niet voldoet en derhalve gebruik maakt van een persoonsgebonden budget. In de praktijk betekent dit dat een aanbieder de 'bulk' van de zorg en ondersteuning volgens dit bekostigingsmodel uitvoert. Verdere zorgfuncties en –taken worden vanuit een vooraf gereserveerd bedrag gefinancierd.

Het voordeel van dit model is dat de kosten beheersbaar zijn (het budget staat vast) en dat er afgerekend wordt op basis van vooraf overeengekomen resultaten. Aanbieders krijgen een andere rol, van toeleverancier naar partner in de zorg. Omdat het budget vaststaat, ondervindt de aanbieder een financieel nadeel bij het opdrijven van het volume. De aanbieder wordt op deze manier geprikkeld om te innoveren.

Het nadeel van populatiefinanciering is dat het vaststellen van een bedrag ten koste kan gaan van de kwaliteit van de ondersteuning: hoe minder zorg de aanbieder aan klanten besteedt, des te meer geld blijft er voor hen over. Om dit risico te beteugelen moeten concrete resultaatafspraken worden gemaakt die de kwaliteit borgen en wachtlijsten tegen gaan. Bij het opstellen van de resultaatafspraken moet rekenschap worden gegeven aan externe factoren die van invloed kunnen zijn op het resultaat (denk aan gemiddelde sociaal economische status in een bepaalde wijk, of de hulpverleningsachtergrond van de klant).

Totaalbudget

Het beschikbare budget voor de voorzieningen die door de populatiefinanciering worden bekostigd (X), is afhankelijk van:

- het budget dat nodig is voor de specialistische inzet aan ondersteuning voor bijzondere doelgroepen (Y, de ondersteuning die niet past in de populatiefinanciering).
- het budget dat nodig is voor de algemene voorzieningen en eventueel voor het specialistisch team (Z).

De financiering van de algemene voorzieningen en het specialistische team (Z), en de inzet voor bijzondere groepen (Y) wordt dus apart ingericht. Samen met het budget voor de populatiefinanciering (X) vormt dit het totaalbudget (X + Y + Z).

5.5 Contractering

Om te komen tot overeenkomsten met aanbieders, geldt voor taken binnen het sociaal domein een verlicht regime op het gebied van aanbesteden. De eisen ten aanzien van selectie en gunning zijn minder strikt. Dit biedt de aanbestedende dienst de ruimte die nodig is om te komen tot overeenkomsten die staan voor de uitgangspunten die in deze notitie zijn verwerkt (gericht op resultaatsturing en innovatie). Er bestaan verschillende contractmodellen die toepasbaar zijn op verschillende bekostigingsmodellen. In de huidige situatie is een bekend contractmodel het klassiek aanbesteden, in relatie tot productbekostiging. Hierbij contracteert een gemeente één of meerdere aanbieders aan de hand van bepaalde selectie- en gunningcriteria.

Bestuurlijk aanbesteden

Populatiefinanciering leent zich goed voor het model 'bestuurlijk aanbesteden'. Hierbij treedt de gemeente in overleg met aanbieders die aan bepaalde criteria voldoen. Vervolgens kan in een onderhandelingsproces bepaald worden wat de voorwaarden zijn voor prijs en kwaliteit. Deze staan, in tegenstelling tot veel andere inkoopmodellen, vooraf dus niet vast. Dit effent terrein om overeenstemming te bereiken met partners over prestaties, doelstellingen, verantwoording, verdienmodel, et cetera. Voor de algemene voorzieningen leent subsidie zich als contractmodel.

Voorstel

1. In 2015 de budgetten te labelen voor de drie afzonderlijke transitie binnen het fonds sociaal domein.
2. Resultaatsturing als uitgangspunt te nemen voor de gewenste resultaten in relatie tot de hoofddoelen uit het beleidsplan '*Back to Basics: De Nieuwe Koers*'.
3. Verdere indicatoren c.q. uitkomstdefinities en meeteenheden ontwikkelen door het college.
4. Populatiefinanciering en bestuurlijk aanbesteden als bekostiging- en contractmodel in te zetten in de specialistische zorg.
5. Waar mogelijk de samenwerking op het gebied van inkoop en contractering laten aansluiten bij de regionale samenwerking.

6. Communicatie: informatie en uitwisseling

De transities vragen om een breed palet aan communicatie, waarbij we zowel informatievoorziening als uitwisseling beogen. Uitwisseling noemen we hier omdat het gedachtegoed van De Kanteling en de bijbehorende beleidsontwikkeling een proces is, waarbij we zowel informatie 'ophalen' als geven, en we ook willen stimuleren dat betrokkenen actief input leveren. Hieronder vindt u de belangrijkste speerpunten van de gemeentelijke communicatie, gebaseerd op het lokale werkplan communicatie Triple T.

Samenwerken

De transities kennen vele betrokkenen, die allemaal 'communiceren': op landelijk, regionaal, en lokaal niveau. Het gaat daarbij om professionals, ervaringsdeskundigen, belangenorganisaties, bestuurders, maar ook de media. Dat maakt het extra belangrijk om de samenwerking te zoeken en af te stemmen waar mogelijk en wenselijk. We zorgen ervoor dat onze communicatie aansluit bij de regiocommunicatie over de transities. Daarnaast stemmen we communicatie zo nodig af met direct betrokken partijen zoals aanbieders van zorg en welzijnsdiensten of 't Loket. Ook zoeken we de samenwerking met onze partners, de gemeenten Oisterwijk en Hilvarenbeek, bijvoorbeeld in het opzetten van een publiekscampagne.

Speerpunten externe communicatie

1. Publiekscampagne, gericht op inwoners algemeen, gepland medio 2014. We vragen aandacht voor het gedachtegoed van De Kanteling via een interactieve campagne. Doel is bewustwording en informatie geven. We gebruiken daarvoor (opnieuw) de slogan: 'Goed voor mekaar', omdat die het gedachtegoed van De Kanteling uitdraagt. We zoeken zo mogelijk aansluiting bij bestaande publiekscampagnes van de gemeenten Oisterwijk en/of Hilvarenbeek, uit efficiency- en kostenoverwegingen. Kernboodschap: eigen kracht en een sociaal netwerk van inwoners, vormen de basis van vitaliteit en verbondenheid in onze lokale gemeenschap. Gemeente faciliteert, stimuleert en zorgt voor een vangnet. De transities bieden kansen voor verbeteringen (één gezin, één plan, betere afstemming en samenwerking in toegang en aanbod) maar betekenen ook bezuiniging: ondersteuning kan én moet efficiënter. Deze kernboodschap staat centraal in al onze externe communicatie, wordt dus ook uitgedragen door college, op de gemeentepagina, internet, in beleidsstukken enzovoorts.
2. We besteden extra aandacht aan inwoners die reeds zorg ontvangen en toekomstige klanten: zij hebben immers direct belang en worden direct geraakt door de veranderingen. Kernboodschap: we nemen als gemeente onze verantwoordelijkheid, we zorgen voor een goede overgang van huidige naar nieuwe situatie (transitiearrangement), we zorgen voor een heldere toegang ('t Loket). De communicatie wordt zo snel mogelijk na besluitvorming van onderhavige notitie opgestart omdat veel mensen die nu zorg ontvangen ongerust zijn over de toekomst.
3. We zorgen voor regelmatige uitwisseling en consultatie tussen gemeente en belanghebbenden en aanbieders over het beleidsproces van de transities.
4. Toekomstige inspraak en participatie op dit brede beleidsterrein wordt nader uitgewerkt via een voorstel aan college en raad over een adviesraad voor het sociale domein'.
5. Er is specifieke aandacht voor de communicatie richting vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties omdat zij een belangrijke rol hebben in de uitvoering van de gemeentelijke taken binnen het sociale domein. Communicatie loopt zoveel als mogelijk via intermediairs zoals het steunpunt vrijwilligerswerk.

Speerpunten interne communicatie

1. Raadsleden worden via raadsinformatie geïnformeerd, daarnaast zorgen we voor extra thema- of informatiebijeenkomsten, eventueel in samenwerking met raad(swerkgroep) of derden.
2. Via het intranet informeren we collega's op hoofdlijnen over het thema transities.

Bijlage 1 De beslispunten in één oogopslag

Voorstel pagina 7

Bovenstaande visie centraal te stellen in de uitwerking van de drie transities.

Voorstel pagina 8

In te stemmen met bovenstaande transitiedoelstellingen voor 2015 en volgende jaren.

Voorstel pagina 11

Vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities een extra investering te doen in preventie en dan met name op het gebied van de sociale en fysieke toegankelijkheid van het huidige aanbod en het preventieve jeugdbeleid. Het college een besluit te laten nemen over de invulling hiervan.

Voorstel pagina 12

Vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities een extra investering te doen in eigen kracht en dan met name op het gebied van informatie, advies en cliëntondersteuning. Het college een besluit te laten nemen over de invulling hiervan.

Voorstel pagina 13

Vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities een extra investering ten aanzien van het sociale netwerk en dan met name op het gebied van ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers. Het college een besluit te laten nemen over de invulling hiervan.

Voorstel pagina 14

Vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities een extra investering te doen in de ondersteuning aan burgerinitiatieven en vrijwilligersorganisaties en de begeleiding van vrijwilligers. Het college een besluit te laten nemen over de invulling hiervan.

Voorstel pagina 15

Waar mogelijk maatwerkvoorzieningen transformeren naar algemene voorzieningen en hierover een besluit te nemen op het moment dat er een concreet voorstel voorligt.

Voorstel pagina 18

Voorgesteld wordt om de toegang tot de nieuwe taken te organiseren bij 't Loket waarbij afstemming plaatsvindt tussen 't Loket en die organisaties die ook een functie hebben in de toegang en vooruitlopend op de daadwerkelijke invoering van de transities te starten met de doorontwikkeling van 't Loket en hier zo nodig een extra investering in te doen.

Voorstel pagina 19

In te stemmen met bovengenoemde stappen om te komen tot passende ondersteuning.

Voorstel pagina 21

Voorgesteld wordt om de huidige structuur van 't Loket aan te vullen met expertise op het gebied van jeugd. 't Loket wordt hiermee een samenwerkingsverband van de gemeente, de huidige maatschappelijke partners (IMW, ContourdeTwern en MEE) en een partner die jeugdexpertise levert.

Voorstel pagina 22

Voorgesteld wordt om de coördinatie van 't Loket in ieder geval tot 1 januari 2016 (looptijd Back to Basics) te behouden bij ContourdeTwern. Ook wordt voorgesteld om vooruitlopend op de transities over te gaan tot een uitbreiding van het aantal coördinatie-uren.

Voorstellen pagina 29:

- In 2015 de budgetten te labelen voor de drie afzonderlijke transities binnen het fonds sociaal domein.
- Resultaatsturing als uitgangspunt te nemen voor de gewenste resultaten in relatie tot de hoofddoelen uit het beleidsplan 'Back to Basics: De Nieuwe Koers'.
- Verdere indicatoren c.q. uitkomstdefinities en meeteenheden ontwikkelen door het college.
- Populatiefinanciering en bestuurlijk aanbesteden als bekostiging- en contractmodel in te zetten in de specialistische zorg.
- Waar mogelijk de samenwerking op het gebied van inkoop en contractering laten aansluiten bij de regionale samenwerking.

Bijlage 2 Het toegangsproces in stappen

Stap 1: de melding van een ondersteuningsvraag

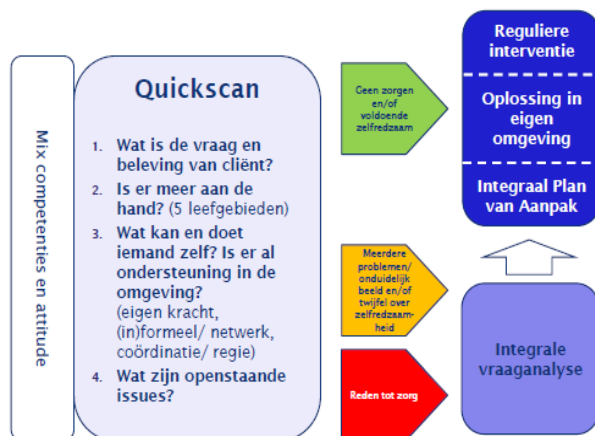
Wanneer een inwoner een hulpvraag heeft waar hij/zij zelf geen oplossing voor vindt, zal hij/zij zich – behalve in geval van zorgmijding – ergens melden, al dan niet via een vertegenwoordiger. Een inwoner kan zich melden bij 't Loket, maar het is ook voor de hand liggend dat hij/zij zich meldt bij een vertrouwenspersoon zoals een huisarts, een welzijnsorganisatie of aanbieder waar hij al zorg van ontvangt. Indien een inwoner een ondersteuningsvraag heeft op het gebied van bijstand in levensonderhoud en/of re-integratie, moet hij/zij een digitale aanvraag indienen bij het UWV. Deze wordt vervolgens doorgeleid naar de gemeente.

Stap 2: toepassen van de quickscan

Na melding van de ondersteuningsvraag, voert de professional waar de melding binnen is gekomen, samen met de betreffende inwoner (klant) een quickscan uit. Dit is een regionaal ontwikkeld instrument en een hulpmiddel om een snelle inschatting te kunnen maken van de problematiek (integraal en systeemgericht) en de mate van zelfredzaamheid van de klant. Op basis van de quickscan zijn twee scenario's mogelijk:

1. Er is sprake van een eenvoudige vraag die opgelost kan worden door de klant zelf (eventueel met behulp van zijn sociale netwerk) en/of door de inzet van vrij toegankelijk aanbod. In dit geval bespreekt de professional, die de quickscan heeft uitgevoerd, de oplossingen met de klant en maakt hiertoe, indien nodig, samen met de klant een plan van aanpak.
2. Er kan ook sprake zijn van problemen op meerdere leefgebieden, een onduidelijk beeld, twijfels over de zelfredzaamheid of reden tot zorg. In dit geval is een integrale vraaganalyse nodig.

Onderstaand wordt deze werkwijze gevisualiseerd.

Wie voert de quickscan uit:

De quickscan wordt uitgevoerd door de medewerkers van 't Loket en door professionals in het veld. Dit zullen in de meeste gevallen professionals uit de zogenaamde eerste lijn zijn omdat een inwoner zich naar verwachting hier als eerste zal melden met een ondersteuningsvraag. Voorbeelden van 1^e lijn professionals zijn: huisartsen, praktijkondersteuners, (school)maatschappelijk werkers, welzijnswerkers, dementieconsulent, wijkverpleegkundigen en gemeentelijke klantmanagers. Het kan ook voorkomen dat een inwoner zich als eerste meldt bij een aanbieder van specialistische zorg en ondersteuning (2^e lijn). In dit geval past deze professional de quickscan toe. De komende periode zullen afspraken gemaakt worden met professionals over het toepassen van de quickscan. Hierbij moet ook benoemd worden over welke professionals het precies gaat.

In een aantal gevallen is het gebruik van de quickscan niet afdwingbaar en professionals hanteren op dit moment veelal eigen instrumenten. De taak van de gemeente is het benadrukken van het belang van een eenduidige werkwijze. Het grote voordeel is dat de quickscan een regionaal ontwikkeld instrument is en dus in alle gemeenten zal worden toegepast.

Stap 3: toepassen integrale vraaganalyse

Als op basis van de quickscan blijkt dat er sprake is van problemen op meerdere leefgebieden, een onduidelijk beeld, twijfels over de zelfredzaamheid of reden tot zorg, wordt overgegaan op een integrale vraaganalyse. Integrale vraaganalyse vindt plaats door de medewerkers van 't Loket. Zij maken hierbij gebruik van de methodiek voor vraaganalyse die op regionaal niveau is ontwikkeld. Voor de integrale vraaganalyse kunnen meerdere gesprekken nodig zijn. Deze vinden bij voorkeur plaats bij de klant thuis. De klant wordt vooraf geïnformeerd over het doel van het gesprek en de werkwijze (verwachtingenmanagement) en wordt gestimuleerd om iemand uit het sociale netwerk bij het gesprek te betrekken. De integrale vraaganalyse resulteert in een omschrijving van de ondersteuningsbehoefte van de klant op meerdere leefgebieden en de resultaten die met de ondersteuning bereikt moeten worden.

Stap 4: bepalen van het ondersteuningsarrangement

Op het moment dat de ondersteuningsbehoefte in beeld is en duidelijk is welke resultaten de klant wil bereiken, kunnen zich twee situaties voordoen:

1. De ondersteuningsvraag kan opgelost worden door inzet van eigen kracht, het sociale netwerk, vrij toegankelijk aanbod en/of een individuele Wmo-voorziening. In dit geval wordt het ondersteuningsarrangement samen met de klant geformuleerd door de medewerker van 't Loket. Hiertoe wordt een plan van aanpak opgesteld. Een uitgebreid plan van aanpak zal in veel gevallen niet nodig zijn maar het is wel wenselijk om de afspraken met de klant altijd vast te leggen.
2. De ondersteuningsvraag kan niet worden opgelost door inzet van eigen kracht, het sociale netwerk, vrij toegankelijk aanbod en/of een individuele Wmo-voorziening. Er is gelet op de ondersteuningsvraag meer nodig in de vorm van specialistisch aanbod. Hierbij wordt gedoeld op inzet van zorg vanuit de tweede lijn. Op het moment dat hiervan sprake is, wordt het specialistisch team ingeschakeld. Dit team heeft als taak om een advies uit te brengen over een passend ondersteuningsarrangement. Dit advies wordt vertaald in een concept plan van aanpak dat met de klant wordt besproken. Op basis hiervan kan eventueel bijstelling plaatsvinden.

De klant is vrij om zich bij het bespreken van het plan van aanpak, bij te laten staan door iemand uit zijn/haar sociale netwerk of iemand anders.

Stap 5: bepalen of casusregie nodig is

Bij het opstellen van het ondersteuningsarrangement is het van belang om na te gaan of het nodig is om regie te voeren op de betreffende casus. Dit is niet nodig wanneer de klant zelfredzaam is en als het gaat om enkelvoudige of niet-complexe problematiek. Casusregie is wel nodig als klant niet voldoende zelfredzaam is en/of het om meervoudige of complexe problematiek gaat.

Een casusregisseur is zowel voor de klant als voor de partners die bij de uitvoering betrokken zijn het aanspreekpunt. Hij/zij heeft ook als taak om de voortgang en de gemaakte afspraken te bewaken en in te grijpen als er sprake is van afstemmingsproblemen. De taken en verantwoordelijkheden die behoren bij casusregie worden nog gedetailleerder uitgewerkt. Op het moment dat er geen casusregie nodig is, wil dit niet zeggen dat de klant zomaar 'losgelaten' kan worden. Ook dit is per situatie verschillend.

Het is aan de loketmedewerker om te beoordelen of het verstandig en/of nodig is om de klant na een, nog nader vast te stellen periode, te benaderen met de vraag of de aangedragen oplossing ook succesvol is (geweest) en of er mogelijk nog een andere (vervolg)actie nodig is. Daarnaast is het van belang om altijd te zorgen voor een warme overdracht, bijvoorbeeld als een klant vanuit 't Loket doorverwezen wordt naar het maatschappelijk werk of welzijnwerk of als er sprake is van een aanvraag voor een individuele Wmo-voorziening. Hierover zullen nadere afspraken worden gemaakt.

Wie de rol van casusregisseur op zich zal nemen, is per situatie verschillend. Het is de taak van het specialistisch team om per situatie met elkaar te bepalen wie het beste de coördinatie kan doen.

Stap 6: de beslissing op het arrangement

Als met de klant overeenstemming is bereikt over de voorgestelde aanpak (het ondersteuningarrangement) moet hierover, indien een gespecialiseerd aanbod wordt ingezet, een besluit genomen worden door de gemeente.

Stap 7: de uitvoering

Als de klant met de voorgestelde aanpak heeft ingestemd en er besluitvorming heeft plaatsgevonden, kan gestart worden met de uitvoering.

Bijlage 3   Aanvulling bijzondere aspecten jeugdhulp

Rol van het onderwijs

De invoering van de Wet Passend Onderwijs en transitie van de jeugdzorg geven gemeenten en schoolbesturen de mogelijkheid om de handen ineen te slaan. Deze twee grote stelselwijzigingen hebben op veel punten raakvlakken. Ze gaan uit van eenzelfde visie op zorg en ondersteuning van jeugdigen en kunnen elkaar daardoor versterken. Schoolbesturen krijgen de opdracht en de middelen om elk kind passend onderwijs te bieden en gemeenten worden verantwoordelijk voor hulp aan jeugdigen en ouders. In beide transities ligt de opdracht om speelvelden met elkaar te verbinden en te zorgen voor een snelle, meer effectieve en preventieve zorg en ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun ouders. Onderwijs is een belangrijke en cruciale plek waar kinderen en jongeren zich ontwikkelen. Het is een belangrijk onderdeel van de leefwereld van het kind en de ouders. Onderwijs en opvoeding zijn daarom niet los van elkaar te zien. Ontwikkeling, opvoeding en hulp moeten in het onderwijs hand in hand gaan, zonder duidelijke scheidslijnen. De gemeente Goirle verwacht van het onderwijs dat zij niet alleen les geeft, maar ook in algemene zin de ontwikkeling van het kind of jongere stimuleert. Het contact met ouders is van groot belang en hier ligt voor het onderwijs een rol in het stimuleren van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie. De komende periode zal de gemeente met het onderwijs specifieke afspraken maken over de verbinding van de zorg en expertise binnen de school met het (jeugd)aanbod buiten de school.

Toekomstige positie Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

In de regio Midden-Brabant heeft iedere gemeente een lokaal CJG en zijn de gemeenten verenigd in een regionaal CJG (CJG centraal). Het CJG centraal is de plek waar alle telefonische en digitale vragen binnen komen op het gebied van opvoeden en opgroeien. Deze worden beantwoord en zo nodig doorgezet naar lokale CJG's. De gemeente Goirle heeft er destijds voor gekozen om het lokale CJG in te richten als netwerkorganisatie, waarbij de jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werker extra tijd en ruimte krijgen om vragen op gebied van opvoeden en opgroeien vanuit de samenleving op te pakken. Deze CJG-medewerkers zijn zichtbaar op de (vind)plaatsen waar deze vragen vaak als eerste binnenkomen: consultatiebureau, school, peuterspeelzaal et cetera. De CJG-medewerkers participeren tevens in het jeugdnetwerk. Daarnaast worden vanuit het lokale CJG informatieavonden en cursussen georganiseerd.

De CJG-medewerkers in de gemeente Goirle hebben een belangrijke functie bij de vroegsignalering, zijn in staat laagdrempelig opvoedondersteuning te bieden en hebben een adviserende rol naar bijvoorbeeld scholen. De afgelopen jaren is hun kennis en expertise op dit gebied verbeterd door scholing, intercollegiale kennisuitwisseling, casuïstiekbespreking en intervisie. Zij zijn de professionals die weten wat er speelt onder jongeren in de Goirlese samenleving. In de nieuwe jeugdwet worden de taken en verantwoordelijkheden van het CJG geborgd, echter het is niet verplicht de naam CJG te blijven voeren. Uit onderzoek blijkt dat de naamsbekendheid van het CJG zowel op landelijk, regionaal en lokaal niveau beperkt blijft. Door de toegang van de jeugdhulp bij 't Loket te organiseren, is de noodzaak om de naam CJG in de lucht te houden niet groot en zou alleen maar voor verwarring kunnen zorgen.

De gedachte is om de naam CJG lokaal niet meer te gebruiken; de medewerkers van het CJG blijven wel hun taak en functie behouden onder de vlag van eigen organisatie: als schoolmaatschappelijk werker of GGD verpleegkundige. Ouders en opvoeders kunnen met hun vragen of zorgen terecht bij dezelfde medewerkers. Ook hun rol in vroegsignalering en het bieden van ondersteuning op scholen blijft aanwezig. De ervaring die de CJG medewerkers afgelopen jaren is opgebouwd, blijft hiermee behouden en daarnaast is het belangrijk dat ze een intensieve samenwerkingsrelatie met de loketmedewerkers ontwikkelen.

Regionaal wordt bekeken of het zinvol is om CJG centraal, al dan niet in afgeslankte vorm, te behouden. Mogelijk zou het CJG centraal een functie kunnen blijven vervullen voor telefonische en/of digitale vragen over opvoeden en opgroeien, als regionaal coördinatiepunt voor trainingen en cursussen en voor de borging van programma's als vroegsignalering en Triple P. Duidelijkheid hierover volgt op een later moment.

Toekomstige positie jeugdnetwerk

In de gemeente Goirle functioneert het jeugdnetwerk (0 - 18 jaar), bestaande uit organisaties en instellingen die een aanbod hebben op het gebied van jeugdhulp. Dit netwerk heeft nu een belangrijke positie in de toegang tot zorg en ondersteuning voor jeugdigen en/of hun ouders/opvoeders. Onder leiding van een procesregisseur van het Zorg- en Veiligheidshuis, wordt in het jeugdnetwerk casuïstiek besproken en opgepakt.

Deze wordt aangemeld door bijvoorbeeld het onderwijs of het consultatiebureau wanneer er zorgen zijn over een kind of een gezin. In deze nota wordt voorgesteld om de toegang tot jeugdhulp te organiseren bij 't Loket. Het is niet wenselijk als het jeugdnetwerk daarnaast ook als 'toegang' functioneert. De noodzaak voor het in stand houden van het jeugdnetwerk verdwijnt hiermee. Dit betekent echter niet dat de rol van de procesregisseur verdwijnt. Sterker nog deze positie zou versterkt moeten worden. De procesregisseur wordt het aanspreekpunt van professionals voor zorgelijke casussen, werkt zeer nauw samen met 't Loket, is de linking pin naar het Zorg- en Veiligheidshuis en organiseert mininetwerken rondom een situatie, indien dit nodig is.

Bijlage 4   Planning

Eerste kwartaal 2014

- Opstellen startdocument nieuwe ronde Back to Basics (pagina 9)
- Opstellen implementatieplan 't Loket (pagina 21)
- Besluitvorming college over inzet MEE in de front-office van 't Loket in 2014 (pagina 20)
- Uitwerken voorstel publiekscampagne (pagina 29)
- Communicatie bestaande klanten - algemene boodschap (pagina 29)
- Communicatie richting aanbieders over werkwijze gemeente Goirle (pagina 29)

Tweede kwartaal 2014

- Besluitvorming startdocument nieuwe ronde Back to Basics (pagina 9)
- Bepalen rol van de gemeente ten aanzien van nieuwe initiatieven op basis van uitkomsten project 'Vernieuwing begeleidingaanbod' (pagina 10)
- Besluitvorming extra investering preventief jeugdbeleid (pagina 11)
- Onderzoek nieuwe vorm hulp bij het huishouden (pagina 15)
- Verder uitwerken prestatie-indicatoren inkoop (pagina 24 en 25)
- Verder uitwerken bekostigingsmodel (pagina 26 en 27)
- Start publiekscampagne (pagina 29)
- Communicatie richting aanbieders over inkoopmodel (pagina 29)
- Samenwerkingsafspraken maken met huisartsen (bijlage 3)

Derde kwartaal 2014

- Opstellen nieuw beleidsplan '*Back to Basics: De Nieuwe Koers*' (pagina 9)
- Uitwerken beleid waardering mantelzorgers (pagina 12)
- Uitwerken beleid persoonsgebondenbudget (pagina 25)
- Start inkooptraject (pagina 27)
- Start communicatie richting vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties (pagina 29)
- Samenwerkingsafspraken onderwijs over passend onderwijs (bijlage 3)

Vierde kwartaal 2014

- Vaststellen verordeningen (pagina 3)
- Uitwerken rechtsbescherming klant op basis van vastgestelde wettekst (pagina 19)
- Communicatie bestaande klanten - specifiek (pagina 29)